

Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel - I. etapa

**Zmena navrhovanej činnosti podľa zákona č. 24/2006 Z. z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**

január, 2026

Slovmag a.s. Lubeník
049 18 Lubeník 236

Navrhovateľ Slovmag, a.s. Lubeník predkladá podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov ***Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti*** pre navrhovanú činnosť: ***„Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel - I. etapa“***.

Keďže navrhovaná činnosť podľa § 18 ods. 3) doteraz nebola súčasťou posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti, za zmenu povolenej činnosti je potrebné považovať aj uzavretie a rekultiváciu skládky IO Prídel I. etapa.

OBSAH

	strana
I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI	3
1. Názov	3
2. Identifikačné číslo	3
3. Sídlo	3
4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa	3
5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie	3
II. NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI	3
III. ÚDAJE O ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI	4
1 Umiestnenie navrhovanej činnosti	4
2. Opis technického a technologického riešenia	5
2.1 Predmet dokumentácie	5
2.2 Súčasný stav	11
2.3 Opis zmeny navrhovaného technického a technologického riešenia	12
2.4 Zdôvodnenie potreby činnosti v danej lokalite	12
2.5 Celkové náklady	13
2.6 Požiadavky na vstupy	13
2.7 Údaje o výstupoch	14
3 Prepojenie s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území a možné riziká havárií vzhľadom na použité látky a technológie	19
4 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov	20
5 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice	20
6 Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia vrátane zdravia ľudí	20
6.1 Vymedzenie hraníc dotknutého územia	20
6.2 Geomorfologické pomery	21
6.3 Geologické a hydrogeologické pomery	21
6.4 Pôdne pomery	23
6.5 Klimatické pomery	25
6.6 Povrchové a podzemné vody	26
6.7 Fauna a flóra	28
6.8 Chránené územia prírody	30
6.9 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria	34
6.10 Obyvateľstvo	35
6.11 Technická infraštruktúra a doprava	37
6.12 Kultúrohistorické hodnoty územia	40
6.13 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia	40

6.14	Znečistenie ovzdušia	45
6.15	Hluk	46
IV.	VPLYV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA VRÁTANE KUMULATÍVNYCH A SYNERGICKÝCH	48
V.	VŠEOBECNÉ ZROZUMITEĽNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE	59
VI.	PRÍLOHY	62
1	Informácia, či navrhovaná činnosť bola posudzovaná podľa zákona	62
2	Mapy širších vzťahov s označením umiestnenia zmeny navrhovanej činnosti v danej obci a vo vzťahu k okolitej zástavbe	62
3	Dokumentácia k zmene navrhovanej činnosti	62
VII.	DÁTUM SPRACOVANIA	63
VIII.	MENO, PRIEZVISKO, ADRESA A PODPIS SPRACOVATEĽA	63
IX.	PODPIS OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA	63

I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

SLOVMAG, a.s. Lubeník

2. Identifikačné číslo

31 686 184

3. Sídlo

Lubeník 236,
049 18 Lubeník

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

člen predstavenstva
Ing. Alexander Novota
Stálicová 1478/3
040 12 Košice

člen predstavenstva
Ing. Slavomír Sabol
Slovenská 3304/90
080 01 Prešov

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

Ing. Slavomír Sabol
slavomir.sabol@intocast.sk
0902 959 864

Ing. Kamila Sušilová, odbor životného prostredia a BAH
kamila.susilova@intocast.sk
058/481 1111, kl. 4560

II. NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel - I. etapa

III. ÚDAJE O ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Predmetná skládka je prevádzkovaná od roku 1991.

Skládka na inertný odpad Prídel I. etapa spoločnosti Slovmag, a.s. Lubeník bola v záujmovom území v prevádzke od roku 2001, postupne sa skládkový priestor zaplnil a je potrebné túto časť skládky uzavrieť a rekultivovať.

Na uvedenej skládke boli zneškodňované inertné odpady výlučne z vlastnej produkcie spoločnosti Slovmag, a.s. Lubeník.

Skládka bola povolená Odborom ÚP v Rožňave č. OPLVH 218/1980 zo dňa 11.8.1980.

Súhlas na prevádzkovanie skládky:

- **Schválená bola podľa NV SR č. 606/1992 rozhodnutím č. OH- 92/92, OH-155/93, OH-266/94 ako skládka s osobitnými podmienkami.**

- **Súčasná prevádzka skládky IO je povolená Rozhodnutím OÚ v Revúcej, OŽP číslo: OH-F/2001/01950-Ča zo dňa 27.11.2001.**

- **Rozhodnutie OÚ OŽP v Revúcej č. OH-F/2001/01950-Ča zo dňa 27.11.2001 bolo zmenené Rozhodnutím OÚ OŽP v Revúcej č. OH-F/2002/02172 zo dňa 14.2.2002 a v zmysle vyhlášky MŽ SR č. 283/2001 je skládka zaradená - skládka odpadov na inertný odpad.**

Navrhovaná činnosť zatiaľ nebola posudzovaná podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na ŽP a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

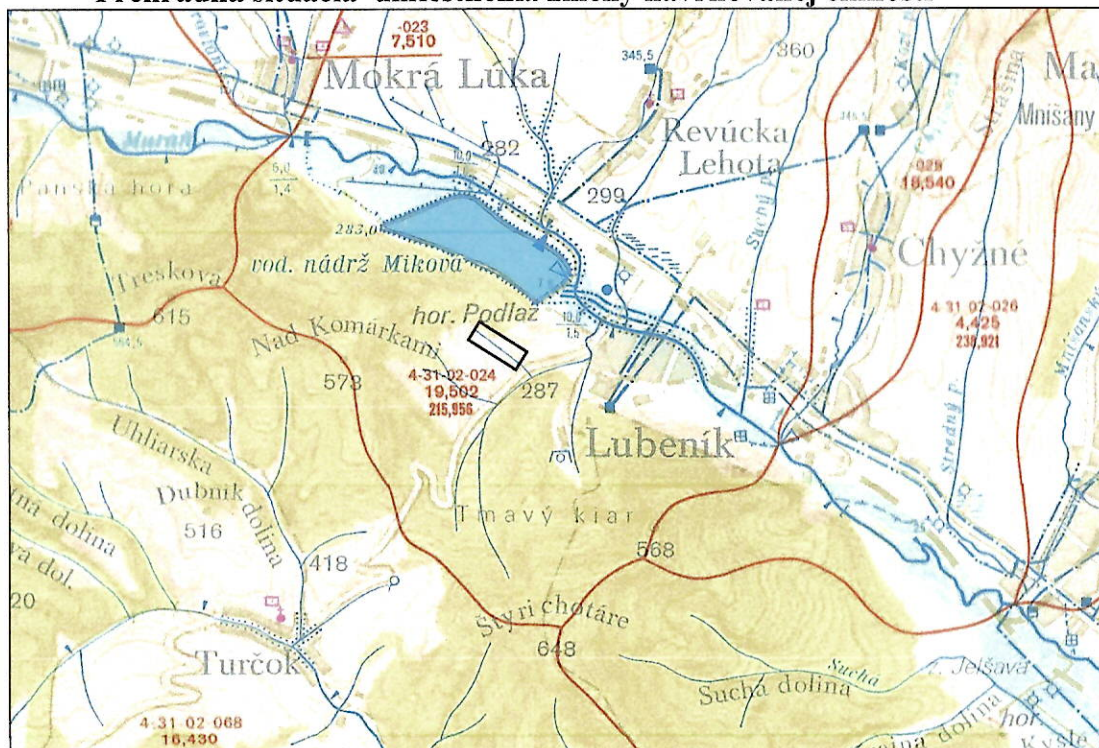
Činnosť bude realizovaná v súlade Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Skládka inertných odpadov Prídel I. etapa bude uzatváraná a rekultivovaná ako zariadenie na zneškodňovanie odpadov skládkovaním. V zmysle platných legislatívnych predpisov (podľa Vyhlášky MŽP SR č. 382/2018 Z.z. § 2) sa jedná o **skládku odpadov na inertný odpad**, (ďalej aj ako „IO“); na zneškodňovanie odpadov spôsobom D1 – uloženie do zeme alebo na povrch zeme.

1. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Revúca
Obec:	Lubeník
Katastrálne územie:	833 291 Lubeník
Parcelné číslo:	KN C č. 996/2 (časť), 996/5 (časť), 996/6 (časť) a 993

Prehľadná situácia umiestnenia zmeny navrhovanej činnosti

Obr. č. 1 Situačná mapa širšieho okolia
M = 1 : 50 000

hodnotené územie

2. Opis technického a technologického riešenia vrátane požiadaviek na vstupy a údajov o výstupoch

2.1 Predmet dokumentácie

Predmetom dokumentácie pre posúdenie navrhovanej činnosti a dokumentácie pre stavebné povolenie je návrh riešenia uzavretia a rekultivácie predmetnej skládky odpadov v rozsahu I. etapy.

Predkladaný návrh uzatvorenia a rekultivácie skládky IO Lubeník Prídel – I. etapa nadväzuje na pôvodný projekt Hrabčák, 2001. V rámci uvedeného projektu na skládke IO prebehlo uzatvorenie a rekultivácia časti skládky na 0. etáži, na 1. etáži a 2. etáži.

Skládkovacia plocha s ukončeným skládkovaním tvorí časť skládkovacieho priestoru. **Táto plocha predstavuje časti parciel 996/2, 996/5, 996/6 a 993 o celkovej výmere 17 570 m².** Na zvyšnej časti týchto parciel je zriadená bilančná zásoba prachov a po ich odťažení bude uvedené územie rekultivované v rámci II. etapy rekultivácie, resp. bude pričlenené k prevádzkovej skládke IO Prídel II. etapa (parcela 996/4), podľa rozhodnutia prevádzkovateľa.

Pre úpravu povrchu 3. etáže sa realizujú zemné práce spočívajúce v odťažení inertného odpadu umiestneného v morfológických vyvýšeninách skládky a v jeho následnom rozprestretí.

Následne na takto upravený terén bude dovezená a rozprestretá pokryvná vrstva zeminy o hrúbke 900 mm, teda 15 813 m³ a následne 100 mm vrstva ornice, teda 1 757 m³.

Stavebnotechnické požiadavky na uzavretie a rekultiváciu skládky z STN 83 8101 až 83 8106 (Navrhovanie skládok, Uzatvorenie a rekultivácia skládok, Tesnenie skládok), zákonov a vyhlášok (zákon NR SR č. 79/2015 Z.z., o odpadoch, vyhláška MŽP SR č. 371/2015 Z.z., vyhláška MŽP SR č. 382/2018 Z.z.),

Príprava územia pre výstavbu

Navrhované riešenie uzavretia a rekultivácie skládky nevyžaduje vykonať zvláštnu prípravu územia pred začiatkom výstavby.

Záujmové územie v rozsahu výstavby je bez vzdušných a podzemných inžinierskych sietí, rozvodov a objektov, obmedzujúcich navrhovanú výstavbu. Územie v rozsahu výstavby je prístupné a nie sú známe iné obmedzujúce podmienky.

Hrubé terénne úpravy

Podľa STN 83 8102 Navrhovanie skládok odpadov je „definitívny tvar telesa odpadu daný potrebou maximálneho využitia územia, stabilitou podložia a telesa skládky odpadov, navrhovaným spôsobom uzavretia a rekultivácie, ako aj charakterom okolitého územia, s akceptovaním urbanistických a estetických požiadaviek. Povrch skládky odpadov v uzavretom stave musí mať sklon minimálne 1 % k okrajom skládky na odtok povrchových vôd (US EPA manuál odporúča minimálne 3-5 %). Podľa STN maximálny sklon svahov skládky odpadov vyplýva z požadovaného stupňa stability skládkovaného telesa, tento je daný prirodzeným syným uhlom.

Vzhľadom na aktuálny tvar telesa odpadu, pred konečným uzatvorením skládky je potrebné vykonať hrubé terénne úpravy. V rámci hrubých terénnych úprav telesa odpadu do projektom navrhovaných sklonov svahov je potrebné odkopať a premiestniť časť uloženého odpadu - predovšetkým medzi pozdĺžnymi rezmi 1 a 2 a pri severnom okraji skládky, na hranici parcely 996/5 v objeme cca 4 000 m³.

Sklony svahov a výsledný tvar telesa odpadu je zrejmý z celkovej situácie (vrstevnicového plánu), pozdĺžneho profilu a jednotlivých priečných rezov telesom skládky. Množstvá odkopávok a dosypov sa môžu meniť podľa aktuálnej výškovej kóty telesa skládky, ktorá v dobe realizácie stavebných prác môže byť vplyvom konsolidácie odpadu nižšie, ako je projektovaný stav. Rozhodujúcim faktorom je kóta **STROP ODPADU** v jednotlivých priečných profiloch skládky, ktorá musí byť dodržaná podľa tohto projektu. Zhutnený povrch odpadu po HTU nesmie byť vyššie (kvôli stabilite telesa) ani nižšie (kvôli odtoku zrážkových vôd).

Výsledné sklony svahov boli stanovené v pomere 1:2,5. Na terase - lávke bude minimálny spád povrchu 5 % k okrajom skládky. Šikmé svahy je potrebné svahovať rýpadlom s dlhým výložníkom. Kvôli zabezpečeniu odvodnenia z jednotlivých terás je potrebné zabezpečiť pozdĺžny spád povrchu terasy smerom k okrajom skládky **1,0 %**.

Zachytávanie zrážkových vôd

Očistenie jestvujúcich obvodových rigolov od nánosov a náplavov, výrub náletových drevín a krovín v bezprostrednej blízkosti rigolov

Technická a biologická rekultivácia

Na základe požiadaviek vyhlášky č. 382/2018 Z.z. musí byť po ukončení skládkovania vykonaná rekultivácia skládky. V súlade s § 8 uvedenej vyhlášky sa vybuduje pokryvná vrstva, s hrúbkou 1 m, pričom do tejto vrstvy sa použije zemina zaradená ako odpad, ktorý spĺňa požiadavky na inertný odpad. Uvedené požiadavky vyplývajú z aktuálnych legislatívnych požiadaviek vo vyhláške č. 382/2018 Z.z.(viď Vzorový rez - rekultivačné vrstvy).

Pokryvná vrstva

Definitívny tvar povrchu skládky po rekultivácii časti telesa je zrejmy z vrstvenicového plánu, celkovej situácie a jednotlivých rezov. Pre zriadenie pokryvnej vrstvy zeminy hrúbky 900 mm je potrebné doviesť rozprestrieť 15 813 m³ zeminy zo zemníka, ktorá sa hrnutím upraví do požadovaných tvarov a sklonov. Na terase je potrebné dodržať výsledný minimálny spád povrchu 3-5 % k okrajom skládky. Kvôli zvýšeniu kohézie a stability zeminy na svahoch telesa skládky je potrebné na úvod položiť na svahy syntetickú geomrežu SECUGRID 60/20 R6 (S = 1 000 m²) s ukotvením na lávke podľa odporúčania výrobcu. Na tento podklad sa voľne rozhrnie (bez zhutnenia !) pokryvná vrstva vhodnej zeminy schopnej zúrodnenia o hrúbke min. 900 mm.

Za pokryvnú vrstvu môžeme považovať aj inertné odpady potrebné na terénne úpravy, resp. rekultiváciu skládky inertného odpadu po ukončení jej prevádzky a môžeme ich považovať za surovinový zdroj, ktorý zmierni existujúci zásah do zemskej kôry, ktorý bol vyvolaný skládkovaním.

Stavebné odpady kat. č. 17 05 04 a 17 05 06 môžeme taktiež považovať za surovinový zdroj, ktorý bude využitý na vyššie uvedený účel, teda na spätný zásyp, resp. ako vedľajší produkt (výkopová zemina). Za takýto zdroj môžeme považovať napr. prebytok výkopovej zeminy (odpad, vedľajší produkt) z budovania rybníkov v obci Polina.

V Programe odpadového hospodárstva SR, resp. Banskobystrického samosprávneho kraja pre stavebné a demolačné odpady sa prijali nasledovné opatrenia:

- nekontaminovanú pôdu a iný prirodzene sa vyskytujúci materiál vykopaný počas stavebných prác nepovažovať za odpad (ak sa materiál použije na účely výstavby v prirodzenom stave);
- zvýšiť kontrolu triedenia odpadov priamo v mieste jeho vzniku;
- pri stavebných prácach financovaných z verejných zdrojov (predovšetkým pri výstavbe dopravných komunikácií a infraštruktúry) využívať upravený stavebný a demolačný odpad, stavebné materiály na zásypy, násypy a terénne úpravy.

Ďalej na terénne úpravy, teda rekultiváciu skládky inertného odpadu v zmysle článku 16 a prílohy II. smernice Rady Európskej únie 1999/31/ES bod 2.1 Kritériá pre skládky inertného odpadu, podľa bodu 2.1.1 bez testovania odpadu, by mohli byť využité aj odpady uvedené v nasledujúcej tab. č. 1.

Tab. č. 1

Kód Európskeho katalógu odpadov	Opis	Obmedzenia
17 01 01	betón	len vybrané stavebné odpady a odpady z demolácií (*)
17 01 02	tehly	len vybrané stavebné odpady a odpady z demolácií (*)
17 01 03	škridle a obkladový materiál a keramika	len vybrané stavebné odpady a odpady z demolácií (*)
17 01 07	zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06	len vybrané stavebné odpady a odpady z demolácií (*)
17 05 04	zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03	s výnimkou vrchnej vrstvy pôdy, rašeliny; s výnimkou pôdy a kameniva z kontaminovaných plôch
20 02 02	zemina a kamenivo	len odpad zo záhrad a parkov; s výnimkou vrchnej vrstvy pôdy, rašeliny

(*) Triedený stavebný odpad a odpad z demolácií s nízkym obsahom iných druhov materiálov (ako sú napríklad kovy, plastické látky, pôda, organické látky, drevo, guma atď.). Pôvod odpadu musí byť známy.

- Žiadny stavebný odpad a odpad z demolácií zo stavieb, ktorý je znečistený nebezpečnými anorganickými alebo organickými látkami, napr. z dôvodu výrobných procesov pri stavbe, znečisťovania pôdy, uskladnenia a používania pesticídov alebo iných nebezpečných látok, atď., pokiaľ sa nezistí, že stavebný odpad a odpad z demolácií zo stavieb nebol významne znečistený.

- Žiadny stavebný odpad a odpad z demolácií zo stavieb, ktorý je pokrytý alebo natretý materiálmi, ktoré obsahujú nebezpečné látky v značných množstvách.

Využitie týchto odpadov je plne v súlade s ods. 15 článku 3 smernice 98/2008 ES o odpadoch, kde sa uvádza, že „*zhodnocovanie*“ je *akákoľvek činnosť, ktorej hlavným výsledkom je prospešné využitie odpadu, ktorý nahradí iné materiály, ktoré by sa inak použili na splnenie určitej funkcie, alebo pripravenosť odpadu na plnenie tejto funkcie v závode alebo v širšom hospodárstve.*“

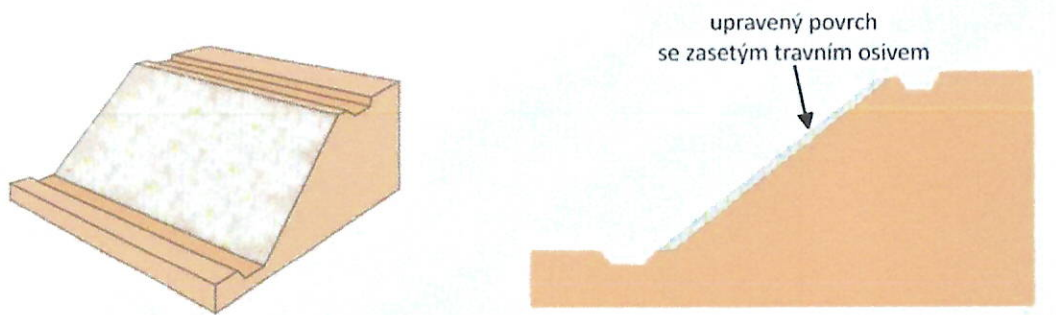
Na záverečnú rekultivačnú vrstvu do horných 100 mm je potrebné použiť ornicu, alebo aspoň biologicky oživenú zeminu s dostatočnou prímесou organickej hmoty. Spodnú vrstvu zeminy je potrebné voľne presypať konečnou vrstvou ľahkej ornice, resp. kompostovacej zeminy, s čo najnižšou objemovou hmotnosťou (priemyselný kompost, stabilizované kaly z ČOV, humus, nánosy z čistenia cestných priekop a pod.) bez zhutnenia ! Vzhľadom na veľkú výmeru rekultivácie odporúčame tento stavebný postup (svahovanie, hrabanie) riešiť za použitia strojných mechanizmov. Na takto pripravený povrch sa vykoná ručný výsev (Festuca + Lolium + Poa + Coronilla) na zriadenia trávnikového lúčneho.

Podrobný postup založenia trávnikového vrátane jeho ochrany protieróznymi sieťami je uvedený v ďalšej časti tejto projektovej dokumentácie.

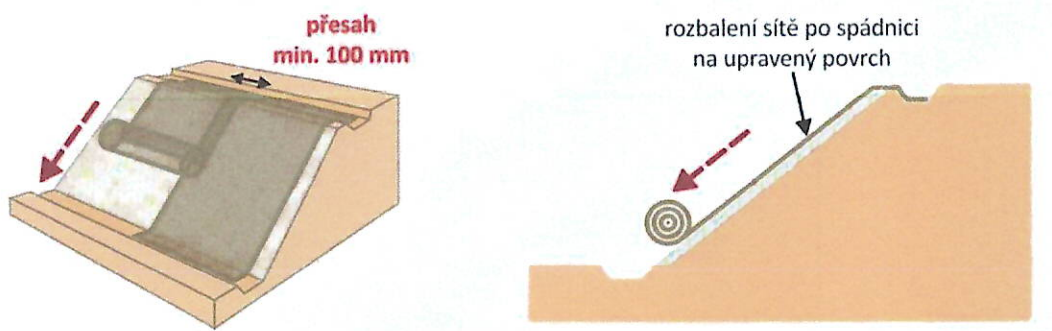
Protierózna ochrana

Na ochranu trávnikového sa ako protierózna ochrana na uklonený vysvahovaný povrch položia a ukotvia protierózne jutové alebo kokosové rohože Geomanet (K400) podľa nasledovného postupu:

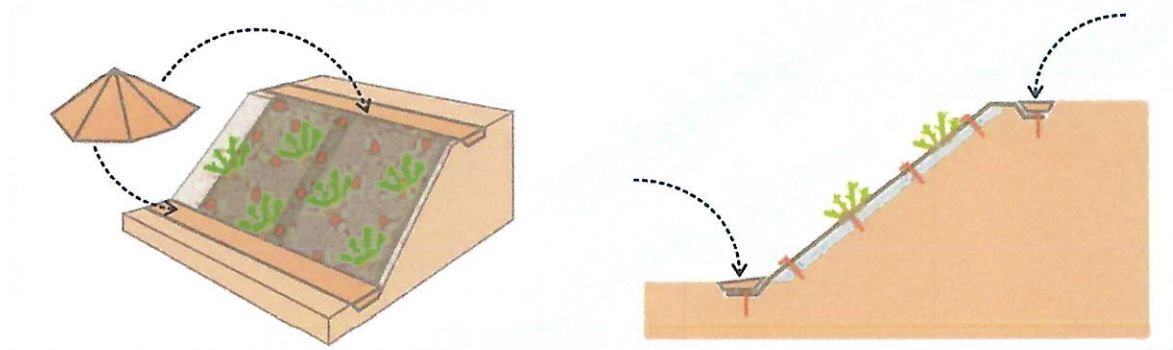
1. nad a pod svahom sa pripraví stabilizačné ryhy o šírke 0,5 m a hĺbke 0,25 m pre ukotvenie siete:

2. na svahu sa rozbalí sieť Geomanet smerom zhora dole po spádnicí, pričom sa susedné rolky pokladajú s presahom aspoň 100 mm. Na začiatku aj konci svahu je potrebné ponechať dostatočnú dĺžku na ukotvenie do stabilizačného zákopu.

3. v korune aj päte svahu sa koniec siete prehrnie zeminou do stabilizačnej ryhy a zhutní. Ukotvenie siete k podložíu sa vykoná drevenými L kolíkmi o dĺžke min 300 mm. Potreba kolíkov závisí na sklone svahu, odporúčaný interval je minimálne každé na 2 m dĺžky svahu jeden kolík.

Životnosť týchto sietí z prírodných materiálov je cca 2 až 3 roky. Za ten čas sa pri vhodnej starostlivosti o trávnik vytvorí dostatočne stabilný vegetačný pokryv, ktorý bude tvoriť finálny povrch bývalého telesa skládky a brániť eróznym účinkom zrážkovej vody.

Založenie trávnikového lúčneho

Pre výsev trávnikov sa predpokladá vegetačná vrstva v hrúbke 10-20 cm. Hrúbka riadne rozprestretej vrstvy zeminu sa nesmie odchyľovať o viac ako 25 % od požadovanej hrúbky, najviac však o 5 cm. Pred výsevom trávneho osiva je nutné plochu vyčistiť od všetkých nežiadúcich materiálov, v prvom rade od stavebných zvyškov, kameňov od priemeru viac ako 5 cm, ťažko tlejúcich častí rastlín, obalov a ostatných odpadov. Zeminu znečistenú tukmi, ropnými produktmi, farbami a ďalšími látkami ohrozujúcimi rastliny je nutné vymeniť. Taktiež je nutné zeminu vymeniť, ak nie je možné dosiahnuť patričnú vhodnosť opatrením na vylepšenie zeminu.

Plochu je nutné nakypriť a upraviť ju do požadovanej roviny, ktorá by v meracej línii o dĺžke 4 m nemala vykazovať priehlbné väčšie ako 3 cm. Modelácie terénu by mali byť mierne. Výsev sa má uskutočňovať iba na dobre uľahnutej ploche. Napojenie na okolité plochy prípadne okraje musí byť plynulé s maximálnou možnou odchýlkou 2 cm smerom dole. Termín výsevu závisí od klimatických podmienok a biologických potrieb trávového osiva. Priaznivé podmienky pre schádzanie trávového osiva nastávajú pri teplotách pôdy minimálne 8 °C a pri dostatočnej pôdnej vlhkosti, spravidla od mája až do septembra. U veľmi skorých alebo neskorých výsevov môžu nastať nežiadúce posuny v zložení trávnikového v prospech druhov schádzajúcich pri nižších teplotách. Osevné zmesi je potrebné prispôbiť výsevnému množstvu danej lokality a zámeru zatrávnenia. V konkrétnom prípade tejto rekultivačnej skládky sa predpokladá použitie cca 30 g osiva, resp. zmesi na 1 m² zatrávňovanej plochy.

Trávne osivo je potrebné vysievať rovnomerne, plytko ho zasieť (nie hlbšie ako 1cm), a pritlačiť.

V priebehu vysievania sa odporúča premiešanie osiva, aby nedošlo k rozdeleniu zmesi na jednotlivé zložky. Cieľom je dosiahnutie stavu, ktorý pri nadväzujúcej rozvojovej a udržiavacej starostlivosti zaručí ďalší vývoj trávnikového. Dokončovacie práce o trávnik zahŕňujú úkony, ktoré sú potrebné práve k dosiahnutiu prevzatia schopného stavu. Tento stav je dosiahnutý, ak výsev tvorí súvislý porast trávnikového, ktorý vykazuje v pokosenom stave

priemerné plošné pokrytie pôdy zo 75 % rastlinami požadovanej oseednej zmesi. Posledné kosenie môže byť prevedené najneskôr jeden týždeň pred prevzatím plochy.

Pri príprave pozemku na založenie trávnik je potrebné pôdu s nedostatkom živín prihnojiť, pokiaľ je možné organickým hnojivom. Pri kyslej reakcii je vhodné vápnenie. Pred výsevom je nutné pôdu skypriť tak, aby bolo možné po výseve osivo dostať do hĺbky 5 až 15 mm. Vlastný výsev môže byť aj ručný, ale potom je vhodné osivo najprv zmiešať s jedno až dvojnásobným množstvom piesku alebo pilín a prvú časť vysievať rovnomerne na plochu v pozdĺžnom smere, druhú časť v priečnom smere. Navrhovaný spôsob výsevu je metóda hydroosevu v spojení s mulčovaním.

Zloženie a množstvo výsevu je nutné prispôbiť stanovištným podmienkam. Pri návrhu porastu je nutné kombinovať trvalé výbežkovité druhy tráv a dať prednosť trávam, ktoré majú schopnosť:

- vytvoriť v čo najkratšej dobe po výseve dostatočne súvislý porast,
- odolávať suchu, mrazu a byť odolný voči chorobám a plesniam,
- vytvárať dostatočne hustý koreňový systém, plošne koncentrovaný v povrchovej pôdnej zóne.

Výsev tráv sa má previesť v období od začiatku jari do konca augusta na erózne ohrozených pôdach je vhodný neskorý letný a včasný zimný výsev, pretože v jarných mesiacoch môže dôjsť k vyplaveniu semien prívalovými dažďami. Septembrový výsev je rizikový, výsev v októbri je bez zvláštnych opatrení nevhodný. Po výseve sa semená zapravujú do pôdy a povrch sa utuží zavalcovaním alebo iným spôsobom.

V období schádzania musia mať tráviny dostatok vlhky. V prípade sucha je nutné opakované zalievanie v menších dávkach, aby nedošlo k zmytiu zeminy. V úsekoch, kde je žiadúce, aby osiate plochy boli bezprostredne po výseve tráv odolné voči prúdiacej vode (a boli zaistené proti odplavovaniu semien), je vhodné tieto dočasne chrániť sieťami, textíliami, perforovanými fóliami a pod. Zle vzídené alebo erózne narušené miesta sa dosejú.

Trávne porasty musia byť najmenej 2x ročne kosené (prvé kosenie v máji až júni, druhé v auguste až septembri), pričom je o porast nutné starať sa takým spôsobom, aby vytvoril súvislý kryt.

Porasty sa majú na jar uhrabať a podľa potreby:

- prihnojiť napr. čistým dusíkom v dávke 40 kg na 1 ha (pri svahových pozemkoch, s ohľadom na nebezpečie splachu, v niekoľkých dielčích dávkach),
- zbaviť buriny (hlavne častejším kosením),
- vylepšiť dosiatím holých miest (prísevom 15 kg až 20 kg semená na 1 ha)

Príklady trávnych zmesí pre rôzne stanovištia:

Zmes s vysokým protieróznym účinkom vhodná na stanovište s dostatkom vlhky a dobre zásobovanými živinami:

Druh	%	kg osiva na 100 m ²
Lipnica lúčna	40	0,40
Kostrava červená výbežkatá	25	0,38
Kostrava červená trstnatá	15	0,23 až 0,30
Mätonoh vytrvalý	20	0,30

Zmes s vysokým protieróznym účinkom, vhodná na stanovište suchšie, s nižšou zásobou živín:

Druh	%	kg osiva na 100 m ²
Kostrava červená výbežkatá	35	0,53
Kostrava červená trstnatá	15	0,23 až 0,30
Kostrava lúčna	20	0,24 až 0,40
Lipnica lúčna	15	0,15
Mätonoh vytrvalý	15	0,23

Zmes s vysokým protieróznym účinkom, vhodná na stanovište vo vyšších polohách s drsnejšími klimatickými podmienkami:

Druh	%	kg osiva na 100 m ²
Kostrava červená výbežkatá	40	0,60
Kostrava červená trstnatá	35	0,53 až 0,70
Lipnica lúčna	15	0,15
Mätonoh vytrvalý	10	0,15

Zmes s vysokým protieróznym účinkom, vhodná na stanovište vo vysokých polohách s drsnými klimatickými podmienkami, bude na pôde menej úrodnej s nižšou hodnotou pH:

Druh	%	kg osiva na 100 m ²
Kostrava červená výbežkatá	30	0,45
Kostrava červená trstnatá	30	0,45 až 0,60
Lipnica lúčna	10	0,10
Psinček tenký	20	0,12
Mätonoh vytrvalý	10	0,15

2.2 Súčasný stav

Podľa projektu „Rekultivácia skládky inertných odpadov Slovmag, a.s. Lubeník“ (Onufer, 2001) boli v rámci parciel 996/1, 996/2, 998/2 stanovené nasledovné parametre skládky:

Životnosť skládky	T = 36 rokov
Priemerne ročné množstvo odpadu	Q _T = 5 000 t
Ročný objem odpadu	Q _V = 2 607 m ³
Kapacita skládky	V = 92 908 m ³
Potreba presunu odpadu	3 725 m ³
Množstvo rekultivačnej zeminy	17 768 m ³
Plocha po rekultivácii	31 714 m ²

V skutočnosti boli pre skládkovanie využívané časti parciel 996/2, 996/5, 996/6 a 993, pričom čiastkové uzavretie a rekultivácia skládky IO podľa vyššie uvedeného projektu (Onufer, 2001) prebehlo na etážach: etáž 0, etáž 1 a čiastočne etáž 2. Na skládke bolo podľa údajov prevádzkovateľa zneškodnených 26 288 m³ inertných odpadov.

Podľa v súčasnosti spracovaného projektu „Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel I. etapa – aktualizácia“ (Rusnák, 2025) je v rámci časti parciel 996/2, 996/5, 996/6 a 993, na etáži 3 (po už uzavretú a zredukovanú etáž 2) potrebné celkovo odkopať a premiestniť 4 000 m³ inertných odpadov tak, aby rekultivovaná časť skládky dosiahla požadovanú konfiguráciu. Rekultivácia tak, ako bolo uvedené sa dotýka časti parciel 996/2, 996/5, 996/6 a 993 o výmere 17 570 m², pričom na jej prekrytie a rekultiváciu bude potrebné zaistiť 17 570

m³ zeminy vhodnej na zúrodnenie (z toho 1 757 m³ ornice). Za surovinový zdroj na rekultiváciu môžeme považovať napr. prebytok výkopovej zeminy (odpad alebo vedľajší produkt), ktorý vznikol pri výstavbe rybníkov v obci Polina (okres Revúca). V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov sa bude jednať o ostatné stavebné odpady (kategória „O“), ktoré nie sú nebezpečné pre životné prostredie a sú vhodné na terénne úpravy - rekultiváciu.

Druhy odpadov sú podľa Katalógu odpadov zaradené nasledovne:

17 05 04 zemina a kamenivo iné ako v 17 05 03 (O)

17 05 06 výkopová zemina iná ako v 17 05 05 (O).

2.3 Opis zmeny navrhovaného technického a technologického riešenia

Názov stavby:

Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel I - I. etapa

Zatriedenie skládky

podľa § 2, ods. (1) Vyhlášky MŽP SR č 382/2018 Z. z. :

Skládka odpadov na inertný odpad,

Návrh riešenia uzavretia a rekultivácie skládky IO musí byť v súlade s aktuálnou legislatívou, podmienky, požiadavky a podrobnosti výstavby určuje Vyhláška MŽP SR č. 382/2018 Z.z.

Povolenie výstavby a prevádzky skládky

Doterajšia prevádzka skládky IO Prídel I. etapa bola povolená Rozhodnutím OÚ v Revúcej, OŽP číslo: OH-F/2001/01950-Ča zo dňa 27.11.2001, ktoré bolo zmenené *Rozhodnutím OÚ OŽP v Revúcej č. OH-F/2002/02172 zo dňa 14.2.2002 a v zmysle vyhlášky MŽ SR č. 283/2001 bola skládka zaradená - skládka odpadov na inertný odpad.*

Záber územia

Územie riešeného uzavretia a rekultivácie skládky odpadov sa nachádza v k.ú. obce Lubeník. Celková plocha územia návrhu uzavretia a rekultivácie v I. etape je 17 570 m² a týka sa časti parciel 996/2, 996/5, 996/6 a 993.

Navrhované riešenie uzavretia a rekultivácie skládky predpokladá využitie jestvujúcich objektov, ktoré sú situované v areály skládky. Jedná sa o nasledovné objekty a vybavenie skládky:

- Informačná tabuľa.
- Uzamykateľná rampa.
- Prístup je zabezpečený jestvujúcou prístupovou cestou.
- Prevádzkový objekt - podľa potreby.
- Zberný rigol pre zachytenie a odvedenie čistých zrážkových vôd do recipientu.
- Monitorovací systém podzemných vôd.

2.4 Zdôvodnenie potreby činnosti v danej lokalite

Nakoľko voľná kapacita I. etapy skládky sa postupne zaplnila je potrebné zabezpečiť jej uzavretie a rekultiváciu.

Hlavným účelom stavby a súvisiacich technických opatrení je spoľahlivé zabezpečenie telesa skládky pred ďalšou dotáciou (priesakom) zrážkových vôd do telesa skládky a zabezpečenie stability telesa odpadu, čím sa podstatnou mierou eliminujú potenciálne negatívne vplyvy na okolité životné prostredie. Uzavretím a rekultiváciou časti skládky sa dosiahne zníženie produkcie priesakových vôd, čo má environmentálny aj ekonomický efekt po dobu následnej starostlivosti o skládku. Potreba technických opatrení vychádza z nutnosti ochrany podzemných, ale aj povrchových vôd a vytvorenia stabilného vegetačného krytu na

povrchu bývalej skládky. Nie zanedbateľným dôvodom na rekultiváciu skládky je aj estetické a ochranárske kritérium, kde sa doterajší priestor skládky zosúladí s celkovým razom krajiny, kde už nebude bývala skládka pôsobiť esteticky rušivo na okolie.

2.5 Celkové náklady

Celkové náklady na uzavretie a rekultiváciu a následný monitoring sú stanovené na sumu 571 082 € (bez DPH).

2.6 Požiadavky na vstupy

Záber pôdy

Zmena navrhovanej činnosti nevyžaduje ďalší záber pôdy.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Spotreba vody

Zmena navrhovanej činnosti nekladie požiadavky na vodu.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Ostatné surovinové a energetické zdroje

Zmena navrhovanej činnosti na uzavretie a rekultiváciu vyžaduje zabezpečiť výkopové zeminy.

Preto stavebné odpady kat. č. 17 05 04 a 17 05 06 môžeme považovať za surovinový zdroj, ktorý bude využitý na vyššie uvedený účel, teda na spätný zásyp.

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov pôjde o ostatné odpady nasledovných katalógových čísiel:

- 17 05 06 výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05 **cca 15 813 m³**
- ornica v množstve 1 757 m³ (hrúbka 100 mm)

Využitie vyššie uvedených odpadov je plne v súlade s ods. 15 článku 3 smernice 98/2008 ES o odpadoch, kde sa uvádza, že „**zhodnocovanie**“ **je akákoľvek činnosť, ktorej hlavným výsledkom je prospešné využitie odpadu, ktorý nahradí iné materiály, ktoré by sa inak použili na splnenie určitej funkcie, alebo pripravenosť odpadu na plnenie tejto funkcie v závode alebo v širšom hospodárstve.**“

Popis zmeny:

Zmena spočíva vo využití ostatných odpadov pochádzajúcich z výkopových prác. Materiál na biologickú rekultiváciu sa v požadovanom objeme v areáli spoločnosti, ani v jeho okolí nevyskytuje. Preto je nevyhnutné tento materiál zabezpečiť z cudzích zdrojov. V porovnaní s pôvodným stavom dochádza k priaznivým environmentálnym vplyvom, ktoré plynú zo zhodnotenia cca 17 000 t ostatných odpadov.

Dopravná a iná infraštruktúra

Zmena navrhovanej činnosti nekladie požiadavky na zmenu dopravnej a inej infraštruktúry.

Dopravne je hodnotené územie prístupné z cesty III/2842 k areálu spoločnosti Slovmag, a.s. V rámci areálu spoločnosti budú využité existujúce obslužné komunikácie.

Dopravu budú zabezpečovať nákladné automobily prevádzkovateľa skládky.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Nároky na pracovné sily

Zmena navrhovanej činnosti nekladie požiadavky na pracovné sily.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Iné nároky

V rámci zmeny navrhovanej činnosti nie sú identifikované iné nároky.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

2.7 Údaje o výstupoch

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Samotná skládka IO je považovaná za plošný zdroj znečistenia ovzdušia s emisiou TZL.

V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov, Prílohy č. 1 skládka IO pôvodne mohol byť zaradený do kategórie stacionárneho zdroja 5.99 Ostatné zariadenia a technológie spracovania a nakladania s odpadmi, členenie podľa bodu 2.99 medzi stredné zdroje znečistenia ovzdušia s prahovou kapacitou > 0.

Počas rekultivácie skládky IO Prídel I. etapa bude sekundárna prašnosť vznikáť v dôsledku pohybu nákladných automobilov a ostatnej mechanizácie. Sekundárna prašnosť bude eliminovaná kropením komunikácií a manipulačných plôch.

Pre predmetný zdroj platia všeobecné technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania podľa prílohy č. 3 časti II. bodu 1.1, 1.2 a 1.3 k vyhláške MŽP SR č. 410/2012 Z. z. a technické požiadavky a podmienky prevádzkovania podľa prílohy č. 7 časti C bodu 9.1 k vyhláške MŽP SR č. 410/2012 Z. z.

Po technickej a biologickej rekultivácii skládky IO, časti I. etapy zmenší sa plocha obnaženého substrátu, s následným znížením emisií TZL.

Popis zmeny:

Príspevok znečisťovania ovzdušia z obnaženého substrátu existujúcej skládky IO I. etapy sa po jej uzavretí a zrekultivovaní eliminuje. Počas uzatvárania a rekultivácie sa prejaví sekundárna prašnosť súvisiaca so samotným uzatváraním a rekultiváciou.

Odpadové vody

V rámci zmeny navrhovanej činnosti nebudú vznikať odpadové vody.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Odpady

V obci Lubeník sa nenachádza skládka odpadu. Zber a odvoz komunálneho odpadu v obci zabezpečuje obec Lubeník vo vlastnej réžii.

V rámci zmeny navrhovanej činnosti nebudú vznikať iné odpady.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Zdroje hluku

Hluk sa označuje za zvukový jav vyvolávajúci nepríjemný, rušivý alebo škodlivý vnem.

Pri posudzovaní hluku sa najčastejšie zaoberáme hlukom, ktorý sa šíri vzduchom. Vibrácie sú kmitavé pohyby telies alebo mechanického kontinua. Hluk a vibrácie spolu úzko súvisia, pretože v mnohých prípadoch kmitajúce útvary sú príčinou sekundárne vznikajúceho hluku a opačne - akustická energia prenášaná vzduchom môže vyvolať rušivé kmitanie konštrukcií.

V prírode sa stretávame s náhodne sa vyskytujúcimi vibráciami posunmi v zemskej kôre, silnými vetrami, zosuvmi pôdy a pod.

Zdrojom hluku v záujmovom území bude hluk z mechanizmov realizujúcich terénne úpravy povrchu skládky.

V zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí je možné stanoviť pre predmetné územie kategóriu územia IV, teda územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov, výrobné zóny, priemyselné parky, areály závodov.

Priemyselný hluk, ktorý je produkovaný priemyselným areálom považujeme v zmysle platnej legislatívy za hluk z iných zdrojov. Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku sú $L_{Aeq,deň,p} = 70$ dB, $L_{Aeq,večer,p} = 70$ dB a $L_{Aeq,noc,p} = 70$ dB.

Navrhovaná činnosť musí byť v súlade s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií. Ďalej musí byť dodržané NV SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi expozíciou hluku.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Navázanie rekultivačných vrstiev na rekultivovanú skládku IO Prídel I. etapa nekladie nároky na zvýšenie dopravy a teda aj hlučnosti z dopravy.

Vibrácie

Navrhovaná zmena činnosti nebude zdrojom vibrácií nad rámec terajšieho stavu.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Žiarenia a iné fyzikálne polia

Navrhovaná zmena činnosti nebude zdrojom žiarenia a iných fyzikálnych polí.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Iné očakávané vplyvy

V rámci zmeny navrhovanej činnosti neočakávame žiadne iné vplyvy či vyvolané investície.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

3. Prepojenie s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území a možné riziká havárií vzhľadom na použité látky a technológie

V dotknutom území navrhovateľom, teda spoločnosťou SLOVMAG, a.s. Lubeník boli v poslednom období realizované nasledovné činnosti (obr. č. 2):

- Zvýšenie kapacity ťažby a úpravy magnezitu na výhradnom ložisku Lubeník. Záverečné stanovisko MŽP SR č. 4983/2011-3.4./jm z 21.11.2011“.
- Výroba bázičkových stavív v Slovmag, a.s. Lubeník – rekonštrukcia MgO-C linky (07/2012).
- Výroba magnezitového slinku v šachtových peciach a rotačnej peci Slovmag, a.s. Lubeník. Briketačná linka (10/2012).
- AMAG – rekultivácia zrušeného dobývacieho priestoru Lubeník I.

Obr. č. 2 Lokalizácia navrhovanej činnosti
(mierka grafická)

	Zvýšenie kapacity ťažby a úpravy magnezitu
	Výroba bázičkových stavív a Výroba magnezitového slinku v šachtových peciach a rotačnej peci
	AMAG – rekultivácia zrušeného dobývacieho priestoru Lubeník I
	Rozšírenie skládky IO Prídel - II. etapa

Pri realizácii zmeny navrhovanej činnosti sa nepoužívajú látky a technológie, ktoré predstavujú nepredvídateľné riziko havárií. Existujúce realizované činnosti, vrátane zmeny navrhovanej činnosti nie sú vykonávané území zraniteľnom, či inak chránenom podľa osobitných predpisov.

Navrhovaná činnosť súvisiaca s ťažbou magnezitu má určený dobývací priestor Lubeník, ktorý je chránený v zmysle zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného

bohatstva, v znení neskorších predpisov (banský zákon) a je určený na racionálne využívanie nerastného bohatstva, pre uspokojovanie potrieb spoločnosti.

4. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Rozhodnutie o umiestnení stavby podľa zákona č. 25/2025 – stavebný zákon.

V súvislosti s navrhovanou zmenou bude prevádzkovateľ Slovmag, a.s. Lubeník potrebovať súhlas na uzavretie a rekultiváciu skládky odpadov podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

5. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Zmena navrhovanej činnosti svojím rozsahom nepresiahne hranice Slovenskej republiky.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

6. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia vrátane zdravia ľudí

6.1 Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Hodnotené územie patrí do Banskobystrického kraja a okresu Revúca. Vlastné katastrálne územie obce Lubeník, susedí z južnej strany s katastrálnym územím mesta Jelšava, z východnej strany je katastrálne územie obce Chyžné, zo severu s katastrálnym územím obcí Mokrú Lúka a Revúcka Lehota a zo západnej strany s katastrálnym územím obce Turčok.

Plánovaná činnosť bude realizovaná v lokalite označovanej ako Prídel, ktorá sa nachádza vo vzdialenosti cca 1 200 m západne od obytnej zóny obce Lubeník, v území určenom na priemyselné využitie (funkčné využitie podľa ÚPD obce).

Samotný areál spoločnosti Slovmag, a.s., sa nachádza na pravom brehu riečky Muráň, jej aluviálnej nive, ktorá prechádza do severných svahov masívu Na skalke (568 m n. m.).

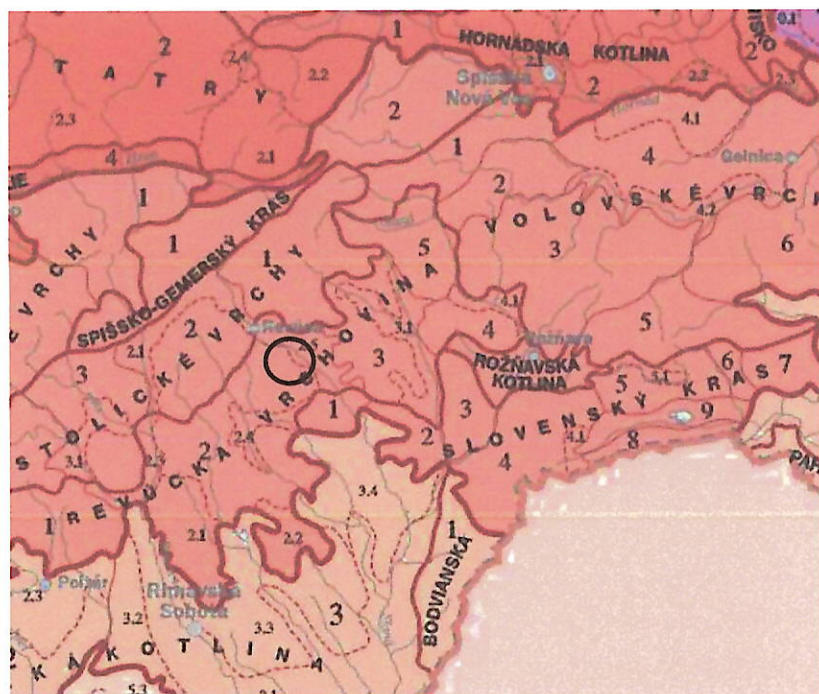
Nadmorská výška areálu Slovmag, a.s. je 275 m n. m.

6.2 Geomorfologické pomery

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Západných Karpát územie patrí do Slovenského rudohoria, celku Revúcka vrchovina a oddielu Železnícke predhorie.

Revúcka vrchovina, do ktorej spadá záujmové územie je z časti tvorená karbonátovými horninami, ktoré dávajú predpoklady vzniku krasových útvarov. Pokrytá je lesnými porastmi bukovo dubového charakteru a zmiešaných lesov.

Hodnotené územie zároveň patrí do povodia rieky Slanej. Územie čiastkového povodia Slanej s prítokom rieky Muráň je značne výškovo členité a zahŕňa takmer všetky typy erózne – denudačného reliéfu, od reliéfu rovín a nív po vysočinový reliéf.

Obr. č. 3 **Základné geomorfologické jednotky** (Atlas krajiny SR, 2002)

○ hodnotené územia

6.3 Geologické a hydrogeologické pomery

Na geologickej stavbe hodnoteného územia sa podieľajú karbónske grafické fylity a fylitické bridlice slatvinského súvrstvia Revúckej skupiny, v ich nadloží sa nachádzajú permské metamorfované pieskovce s polohami fylitických bridlíc rimavského súvrstvia Revúckej skupiny (Bajaník et al., 1985). Tieto litologické členy sú prikryté deluviálnymi sedimentmi kvartéru, ktoré sú reprezentované ílovitými hlinami, prípadne hlinito-kamenitou suťou s úlomkami zvetralých fylitov. Hrúbka deluviálnych sedimentov kvartéru sa pohybuje 2,5 m. Smerom na sever, do aluviálnej nivy riečky Muráň tieto sedimenty prechádzajú do proluviálnych a fluviálnych sedimentov.

Z hydrogeologického hľadiska územie patrí do hydrogeologického rajónu G 128 „Paleozoikum Revúckej vrchoviny a Volovských vrchov v povodí Slanej“.

Hodnotené územie je budované horninami mladšieho paleozoika reprezentovaného fylitmi s polohami metamorfovaných vápencov a magnezitov (gemerikum). Súvrstvia s prevahou fylitov možno charakterizovať ako nízko priepustné s prevažne puklinovou priepustnosťou. Koeficient transmisivity týchto hornín je nižší ako $10^{-4} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$, jednotková špecifická výdatnosť často nedosahuje ani $0,1 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$. Po chemickej stránke ide o kalciovo - bikarbonátový typ podzemných vôd s mineralizáciou okolo $0,3 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$.

Priaznivejšie pre zvodnenie sú polohy karbónskych kryštallických vápencov a magnezitov s puklinovo - krasovou priepustnosťou. Ich väčšia akumulčná schopnosť je však limitovaná ich malou rozlohou. Ich koeficient transmisivity sa pohybuje v rozsahu 10^{-3} až 10^{-4} $\text{m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$ a jednotková špecifická výdatnosť q dosahuje 0,1 - 1,0 $\text{l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{m}^{-1}$. Mineralizácia týchto vôd je stredná, dosahuje 0,3 - 1,0 $\text{g} \cdot \text{l}^{-1}$.

Režim podzemných vôd je celkove výrazne ovplyvnený banskou činnosťou a preto možno vyčleniť aj zvláštnu skupinu - tzv. banské vody, ktoré sú viazané na početné banské diela.

Hladina podzemnej vody sa nachádza cca 3 m pod povrchom terénu, v prostredí fluvialných sedimentov (mimo skládky) je takmer v úrovni terénu. Podzemná voda má mierne napätú hladinu.

Obr. č. 4 **Geologická mapa hodnoteného územia**
(<http://mapserver.geology.sk/gm50js/>)
Mierka grafická

LEGENDA

KVARTÉR

Pleistocén vcelku

šp; fluviálne sedimenty: štrky, piesčité štrky a reziduálne štrky nerozlišených terás

Pleistocén / holocén

d; deluviálne sedimenty vcelku: litofaciálne nerozlišené svahoviny a sutiny

Mladší (vrchný) holocén

ah2; antropogénne sedimenty: navážky, haldy a skládky

KRYŠTALINIKUM

MAGMATICKÉ HORNINY

Granodiority až tonality

gr26h; strednozmerné granodiority až tonality, alpínsky metamorfované (krokavský typ)

MLADŠIE PALEOZOIKUM

JUŽNÉ VEPORIKUM

REVÚCKA SKUPINA

Mladší karbón - perm

Rimavské súvrstvie

Starší? - mladší perm

bpPjv; metaarkózy, lokálne s medzivložkami bridlíc

Slatvinské súvrstvie

Mladší karbón (stefan)

pbCjv; jemnozrné metapieskovce s medzivrstvami fylitov, miestami s prevahou fylitov

Mladší karbón (stefan)

gfCjv; grafitické fylity, miestami laminované

Mladší karbón (stefan)

pfCjv; jemno- až strednozmerné metapieskovce, cyklicky striedané s medzivrstvami fylitov

SEVERNÉ GEMERIKUM

OCHTINSKÁ SKUPINA

Starší karbón (turnén - serpuchovej)

Hrádocké súvrstvie

Turnén - serpuchovej

vC1sg; metabazality, metadolerity

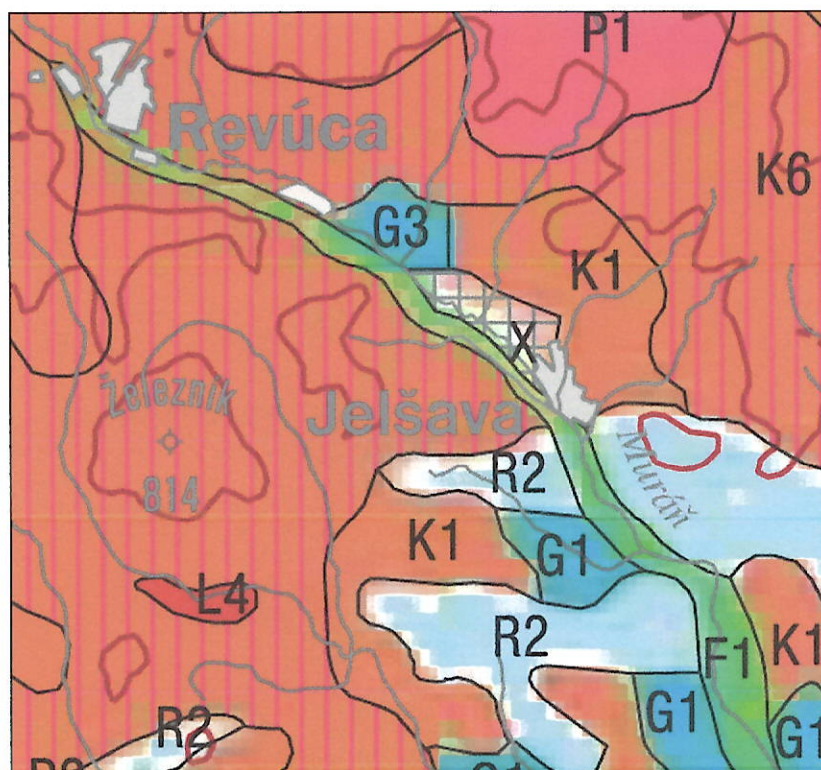
Turnén - serpuchovej

cfC1sg; chloritické fylity

6.4 Pôdne pomery

Pôda predstavuje dôležitú zložku prírodnej krajiny. Pôdotvorné procesy sú podmienené rôznymi endogénnymi a exogénnymi faktormi ako je materská hornina, klíma, biologické činitele, geografia terénu. Odrazom vplyvu týchto faktorov sú základné vlastnosti pôdy, a to chemické, fyzikálne a biologické. Antropogénny tlak na využívanie pôdy na iné účely ako na plnenie jej primárnych produkčných a environmentálnych funkcií spôsobuje jej pozvoľný úbytok.

Z pôdných jednotiek prevažujú kambizeme pôdy (obr. č. 5).

Obr. č. 5 Prehľadná mapa pôdnych typov
(zdroj: Atlas krajiny SR)

Kambizeme Cambisols

a) prevažne nasýtené a) mostly saturated

- K1** kambizeme modálne a kultizemné nasýtené až kyslé, sprievodné rankre a kambizeme pseudoglejové; zo stredne ťažkých až ťažších skeletnatých zvetralín nekarbonátových hornín
Eutric Cambisols to Dystric Cambisols, associated with Leptosols and with Stagnic Cambisols; from medium heavy to lighter textured and stony weathering products of non-carbonate rocks
- K2** kambizeme modálne a kultizemné nasýtené, sprievodné kambizeme pseudoglejové; zo zvetralín pieskovcovo-štrkovaných hornín (flyš)
Eutric Cambisols, associated with Stagni-Eutric Cambisols; from weathering products of sandstone-claystone rocks (flysh)
- K3** kambizeme modálne a kultizemné nasýtené, sprievodné rendziny a pararendziny; zo zvetralín silikátovo-karbonátových hornín (flyš) a vápencov
Eutric Cambisols, associated with Rendric Leptosols and Calcic Cambisols; from weathering products of silicate-carbonate rocks (flysh) and limestones
- K4** kambizeme pseudoglejové nasýtené a čierne reliktné, sprievodné čierne glejové reliktné, lokálne organozeme; zo zvetralín pieskovcovo-štrkovaných hornín (flyš)
Stagni-Eutric Cambisols and Hapli-Gleyic Chernozems, associated with Mollic Gleysols, local eutric Haplic Histosols; from weathering products of sandstone-claystone rocks (flysh)
- K5** kambizeme pseudoglejové nasýtené, sprievodné pseudogleje modálne a kultizemné, lokálne gleje; zo zvetralín rôznych hornín
Stagni-Eutric Cambisols, associated with Eutric Planosols, local Haplic Gleysols; from weathering products of various rocks

b) kyslé až výrazne kyslé (oligobázické) b) acid to distinctly acid (oligobasic)

- K6** kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre; zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín
Dystric Cambisols and Cambic Umbrisols, associated with Leptosols; from weathering products of acid to neutral rocks

Pseudogleje <i>Planosols and Stagnosols</i>	
	pseudogleje modálne, kultizemné a fluvizemné nasýtené až kyslé; zo sprašových hlin a svahovín <i>Eutric to Dystric Planosols and (Luvis, Albic-) Stagnosols from loess loams and colluvial deposits</i>
	pseudogleje nasýtené z polygenetických hlin, sprievodné čierne glejové prekryté <i>Eutric Planosols and (Luvis, Albic-) Stagnosols from polygenetic loams, associated with overlapped Mollic Gleysols</i>
	pseudogleje modálne kyslé až pseudogleje stagnoglejové, sprievodné pseudogleje organozemné – t a gleje; zo svahovín a prolúviálnych sedimentov <i>Dystric Planosols and Haplic Stagnosols, associated with Hist-Haplic Stagnosols – t and with Haplic Gleysols; from colluvial and proluvial deposits</i>
Rendziny <i>Rendzic Leptosols</i>	
	rendziny a kambizeme rendzinové, sprievodné litozeme modálne karbonátové, lokálne rendziny sutinové; zo zvetralín pevných karbonátových hornín <i>Rendzic Leptosols and Eutric Cambisols, associated with Rendzi-Lithic Leptosols, local Skele-Rendzic Leptosols; from weathering products of solid carbonate rocks</i>
	rendziny modálne, kultizemné, litozemné a rubifikované, lokálne litozeme modálne karbonátové; z vápencov, miestami s plytkými substrátmi typu terrae calcis <i>Rendzic Leptosols and Chromi-Rendzic Leptosols, local Rendzi-Lithic Leptosols; from limestones, local with shallow covers of terrae calcis</i>
Výrazne kontaminované pôdy <i>Distinctly contaminated soils</i>	
	kultizeme kambizemné kontaminované magnezitovým prachom a inými exhalátmi <i>soils distinctly contaminated by magnesite dust and other emissions</i>

V obci Lubeník spadá do zastavaného územia obce 126 ha pozemkov z celkovej výmery obce a v mimo zastavanom území sa nachádza 455 ha územia obce.

Prevládajúcimi pôdnymi typmi v hodnotenom území a jeho širšom okolí sú:

- pseudogleje modálne kyslé až pseudogleje stagnoglejové, sprievodné pseudogleje organozemné – t a gleje; zo svahovín a prolúviálnych sedimentov,
- fluvizeme kultizemné, sprievodné fluvizeme glejové, modálne a kultizemné ľahké; z nekarbonátových aluviálnych sedimentov,
- kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre; zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín,
- juhovýchodne od záujmového územia v smere k Jelšave sa vyskytujú kultizeme kambizemné kontaminované magnezitovým prachom a inými exhalátmi.

Priepustnosť a retenčná schopnosť pôd je v záujmovom území stredná. Pôdna reakcia stredne až silno alkalická (pH 7,8 – 8,4). Zrnitostné triedy pôd sú piesčito-hlinité, v nivnej časti hlinité. Svahové časti terénu sú stredne až silne náchylné na eróziu.

Poľnohospodárske pôdy sú málo až stredne produkčné, lesné pôdy sú produkčné.

Podľa prílohy č. 3 zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, je poľnohospodárska pôda zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky (BPEJ) do deviatich skupín kvality. Na území obce Lubeník sa podľa kódu BPEJ nenachádza poľnohospodárska pôda zaradená do 1. – 5. skupiny kvality.

6.5 Klimatické pomery

Oblasť Lubeníka leží v údolí rieky Muráň, pre ktorú je charakteristická mierne teplá a mierne vlhká klíma, s počtom viac ako 50 letných dní s maximálnou teplotou 25 °C. Priemerná ročná teplota je 7,9 °C, vo vegetačnom období 14,8 °C.

Pre oblasť Lubeníka z ďalších klimatických údajov uvádzame priemerné mesačné úhrny zrážok, priemerné teploty vzduchu, intenzitu 15-minutového dažďa a priemerné úhrny potenciálnej evapotranspirácie.

Priemerné úhrny zrážok (mm)

Tab. č. 1

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
36	39	38	50	85	112	91	87	56	57	71	50	772

Snehová prikrývka dosahuje 25 – 50 cm v dolinách a 100 cm a viac vo vyšších polohách.

Intenzita 15-minutového dažďa v $\text{l.s}^{-1}.\text{ha}^{-1}$

Pre : $p = 0,5$ 186 $p = 1,0$ 140

Priemerné teploty vzduchu ($^{\circ}\text{C}$)

Tab. č. 2

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
-4,4	-1,6	2,8	8,4	13,6	17,3	18,4	17,4	13,3	8	3	-1,7	7,9

Priemerné úhrny potenciálnej evapotranspirácie (mm)

Tab. č. 3

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
0	4	29	53	87	98	92	73	46	23	6	0	511

Inverzie v danej oblasti sa priamo nemerajú, v letnom polroku sú častým javom, siahajú len do malej výšky, rádovo niekoľko desiatok metrov. Ich trvanie je krátke, tvoria sa po západe slnka a tesne po jeho východe sú rozrušované.

V zimnom polroku sú inverzie mohutnejšie a dosahujú hrúbku 300 až 600 m nad dnom doliny. Takéto inverzie sa vyskytujú asi 35 % zimných dní. Celodenné inverzie sú asi v 20 % dní.

Smery a rýchlosti prúdenia vetrov

Tab. č. 4

Smery vetrov	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	C	V	Vc
P (%)	6	2	3	11	12	4	16	21	25		
V (m.s^{-1})	1,9	1,8	1,9	1,9	1,7	1,6	1,8	1,8		1,8	1,4

6.6 Povrchové a podzemné vody

Povrchové vody

Z hydrologického hľadiska sa hodnotený areál spoločnosti Slovmag, a.s. Lubeník nachádza v hydrologickom poradí 4-31-02-024, na pravom brehu rieky Muráň, v riečnom kilometri 27,350 až 28,000. Západnú hranicu areálu spoločnosti reprezentuje Tmavý potok, pričom voči skládke IO predstavuje východnú hranicu.

Tab. č. 5 Dlhodobé mesačné a ročné prietoky za obdobie 1951-1980 ($\text{m}^3.\text{s}^{-1}$) na vybraných profiloch

Tok / stanica	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	Rok
Muráň/Lubeník	2,96	2,32	1,62	1,99	4,13	5,47	3,56	2,57	2,04	1,55	1,19	1,80	2,60
Muráň/Jelšava	3,44	2,69	1,88	2,31	4,79	6,35	4,13	2,98	2,37	1,80	1,38	2,09	3,02

Rieka Muráň s dĺžkou 48,8 km a plochou povodia 386,1 km^2 je tokom IV. rádu a priemerná lesnatosť povodia dosahuje 50 %. Pramení na rozhraní Muránskej planiny a Stolických vrchov na východnom svahu vrchu Šiance (1 041,5 m n. m.), pod sedlom Predná hora v nadmorskej výške cca 650 m n. m. V obci Lubeník rieka Muráň tečie severovýchodne od záujmového územia a je čiastočne upravená. Upravené koryto v tvare lichobežníka je od odkaliska pozdĺž spoločnosti Slovmag v dĺžke 1600 m. V nadväznosti na túto úpravu, bolo

koryto preložené pozdĺž vodnej nádrže Miková v dĺžke 1400 m. Pod a nad touto úpravou rieka Muráň preteká neupraveným korytom, z ktorého sa pri vyšších vodných stavoch voda vylieva a zaplavuje okolité územia.

Najväčšie prietoky cez územie obce sú zaznamenávané na jar, najmenšie koncom leta a začiatkom jesene.

Vo východnej časti obce Lubeník tečie Kozí potok, ktorý je ľavostranným prítokom rieky Muráň. Upravený je od ústia v dĺžke cca 0,5 km. Suchý potok, ktorý preteká v západnej časti Lubeníka taktiež ústi z ľavej strany do Muráňa a je upravený od ústia po futbalové ihrisko na Q_{100} ($4,5 \text{ m}^3/\text{s}$).

Nad obcou Lubeník, na pravej strane rieky Muráň sa nachádza akumulčná vodná nádrž Miková, ktorá slúži ako rezerva úžitkovej vody v období jej deficitu pre Slovmag, a.s. Lubeník a SMZ Jelšava a je tiež rybárskym revírom. Jej úžitkový objem je $950\,000 \text{ m}^3$ a zátopová plocha je $0,4 \text{ km}^2$. Voda do nádrže je privádzaná z rieky Muráň nad stupňom pri Mokrej Lúke.

Vodohospodársky chránené územia

Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd. Najbližšou CHVO je Muránska planina vzdialená cca 15 km od miesta navrhovanej činnosti, rozprestierajúca sa na ploche 205 km^2 s využiteľným množstvom podzemných vodných zdrojov $1,40 (\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1})$.

V okolí navrhovanej činnosti sa nenachádzajú ochranné pásma vodných zdrojov.

V posudzovanom území sa nachádza vodohospodársky významný vodný tok v zmysle Prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov 506 Muráň (č. hydrologického poradia 4-31-02-007).

Obec Lubeník je zaradená medzi zraniteľné oblasti - poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako $50 \text{ mg} \cdot \text{l}^{-1}$ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Podzemné vody

Z hydrogeologického hľadiska územie patrí do hydrogeologického rajónu G 128 „Paleozoikum Revúckej vrchoviny a Volovských vrchov v povodí Slanej“.

Záujmové územie je budované horninami mladšieho paleozoika reprezentovaného fylitmi s polohami metamorfovaných vápencov a magnezitov (gemerikum). Súvrstvia s prevahou fylitov možno charakterizovať ako nízko priepustné s prevažne puklinovou priepustnosťou. Koeficient transmisivity týchto hornín je nižší ako $10^{-4} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$, jednotková špecifická výdatnosť často nedosahuje ani $0,1 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$. Po chemickej stránke ide o kalciovo - bikarbonátový typ podzemných vôd s mineralizáciou okolo $0,3 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$.

Priaznivejšie pre zvodnenie sú polohy karbónskych kryštalickejých vápencov a magnezitov s puklinovo - krasovou priepustnosťou. Ich väčšia akumulčná schopnosť je však limitovaná ich malou rozlohou. Ich koeficient transmisivity sa pohybuje v rozsahu 10^{-3} až $10^{-4} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$ a jednotková špecifická výdatnosť q dosahuje $0,1 - 1,0 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{m}^{-1}$.

Mineralizácia týchto vôd je stredná, dosahuje $0,3 - 1,0 \text{ g} \cdot \text{l}^{-1}$.

Režim podzemných vôd je celkove výrazne ovplyvnený banskou činnosťou a preto možno vyčleniť aj zvláštnu skupinu - tzv. banské vody, viazané na početné banské diela.

Relatívne najpriaznivejšie podmienky pre akumuláciu podzemných vôd vytvárajú náplavy riečky Muráň. V úseku Revúca - Licince sú zvodnené štrky dosť zaílované a ich koeficient filtrácie sa pohybuje v rozsahu od $4,5 \cdot 10^{-4}$ do $4,5 \cdot 10^{-6} \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Hrúbka náplavov je $5,0$

- 3,0 m, hrúbka štrkov dosahuje 3,6 - 1,0 m. Hydrogeologické vrty realizované v popisovaných náplavoch majú výdatnosť 1,8 - 0,1 l.s⁻¹.

V rámci geologickej úlohy Environmentálne a zdravotné indikátory (Rapant a kol., 2010) pre podzemné vody v katastri obce Lubeník boli stanovené nasledovné požadované hodnoty jednotlivých ukazovateľov (tab. č. 6).

Tab. č. 6

Ukazovateľ	pH*	C _{min}	CHSK _{Mn}	Mn	Fe	NH ₄	Cl	SO ₄	NO ₂	NO ₃
Stanovená hodnota (mg/l)	7,14	353,88	2,92	0,044	0,169	0,099	10,94	61,75	0,167	14,49
Ukazovateľ	Hg	Cr	Cu	Zn	As	Cd	Pb	Sb	Rn*	
Stanovená hodnota (mg/l)	0,00011	0,00076	0,00126	0,16051	0,00103	0,00024	0,00172	0,00055	41,97	

Pozn. pH bez rozmerná jednotka; Rn (Bq/l)

6.7 Fauna a flóra

Hodnotené územie patrí podľa fyto geografického členenia Slovenska (Futák, 1980) do oblasti západokarpatskej flóry, obvodu predkarpatskej flóry, fyto geografického okresu Slovenské rudohorie.

Na základe fyto geograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) spadá hodnotená oblasť do dubovej zóny, horskej podzóny, kryštálicko-druho hornej oblasti, okresu Revúcka vrchovina, podokresu Lovinobanské predhorie.

Potenciálna prirodzená vegetácia predstavuje prírodnú vegetáciu, t. j. takú vegetáciu, ktorá by sa vyvinula za súčasných klimatických, edafických a hydrologických podmienok, keby človek do vývojového procesu nijakým spôsobom nezasahoval. Súčasný stav vegetačnej pokrývky je výrazne odlišný od prirodzeného stavu.

Z hľadiska potenciálnej prirodzenej vegetácie sa v posudzovanom území a jeho širšom okolí nachádzajú tieto vegetačné jednotky:

Jelšové lesy na nívách podhorských a horských vodných tokov (Al).

Spoločenstvá tejto jednotky sú akýmsi pokračovaním vrbovo-topoľových lužných lesov na alúviách v úzkych údolných nívách na stredných a horných tokoch riek, prevažne v extrémnejších klimatických podmienkach, najmä na strednom a severnom Slovensku. Ekologicky sa viažu na alúviá potokov podmáčaných prúdiacou podzemnou vodou alebo ovplyvňovaných častými povrchovými záplavami. Pôdy v pahorkatinnom stupni sú viac hlinité, stredne ťažké, v horských údoliach piesočnaté, štrkovité až kamenisté. Krovinné vrbiny zväzu *Salicion triandrae* a *Salicion eleagni* sú pionierskymi spoločenstvami na mladých riečnych naplaveninách lemujúcich brehy vodných tokov. Z drevín sú zastúpené *Salix elaeagnos*, *S. purpurea*, *S. fragilis*, *Alnus incana*, *Alnus glutinosa*, *Fraxinus excelsior*, *Prunus padus* a *Carpinus betulus*. Veľmi pestré je druhové zloženie bylín. Najčastejšie sú to hygrofilné a subhygrofilné rastliny *Caltha palustris*, *Carduus palustris*, *Cirsium rivulare*, *Petasites hybridus*, *Myosotis palustris*, *Ranunculus repens*, *Urtica dioica* a iné.

Karpatské dubovo-hrabové lesy (C).

Mezofilné zmiešané listnaté lesy zo zväzu *Carpinion betuli* sú na území Slovenska najrozšírenejšou lesnou klimaticko-zonálnou formáciou v dubovom stupni. Pôvodne zaberali na Slovensku súvislé rozsiahle plochy najmä v pahorkatinách a vrchovinách až do výšky priemerne 600 m n. m. Vyskytujú sa prevažne na alkalických hlbokých pôdach na rôznorodom geologickom podloží. V drevinovom zložení sa tu vyskytujú *Carpinus betulus*, *Quercus petraea*, *Acer campestre*, *Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos* a *Cerasus avium*. Z krovín

sú to *Lonicera xylosteum*, *Swida sanguinea*, *Corylus avellana*, *Ligustrum vulgare*, *Crataegus laevigata*. Bylinný podrast tvoria *Asarum europaeum*, *Galium odoratum*, *Dentaria bulbifera*, *Festuca heterophylla*.

Podhorské bukové lesy (Fs)

Podhorské bukové lesy tvoria mezotrofné spoločenstvá s výraznou prevahou buka, rozšírené v nižších polohách prevažne na nevápencovom podloží s pôdami vlhkostne kolísavými. Z pôd prevládajú trojfázové kambizeme. Floristicky, ekotopicky aj syntaxonomicky možno túto jednotku v našich Karpatoch porovnávať na úrovni samostatného podzväzu. Základné floristické zloženie podhorských bučín nie je celkom jednotné vzhľadom na rozdielnosť geologického podložia a rozpad jednotlivých hornín, chemizmus, a tým aj štruktúru pôd. Vo všetkých spoločenstvách je pravidelne prítomné *Galium odoratum*, ďalej sa vyskytujú *Galeobdolon luteum*, *Veronica montana*, *Anemone nemorosa*, *Paris quadrifolia*, *Hordelymus europaeus*. Prímesou buka bývajú *Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*, *Ulmus glabra*, *Tilia cordata* i *Picea abies*. Krovinné poschodie nebýva nápadne vyvinuté, najčastejšie sa vyskytuje *Sambucus nigra*, *Eonymus europaea*, *Lonicera xylosteum*.

Reálna vegetácia

Katastrálne územie obce Lubeník tvorí z hľadiska prírodných hodnôt a ekologickej stability krajiny tri zhruba homogénne pásma. Prvým je kompaktné pásmo lesov hrabovo bukových, dubovo-bukových a bukovo-dubových lesov s prímesou smreka a borovice v južnej časti územia, na ktoré nadväzuje pásmo čiastočne poškodennej bioty, zväčša zaradenej do lesného pôdneho fondu, v susedstve obytnej zóny obce severne od obce sa nachádza poľnohospodárska krajina, poznamenaná čiastočne negatívnym vplyvom priemyselnej zóny a čiastočne hospodárskymi spôsobmi využívania v poslednom polstoročí, avšak stále s relatívne bohatým zastúpením hodnotných prírodných prvkov s veľkou hodnotou ekologickej stability, ktoré zasahujú aj do intravilánu. Prirodzenou osou územia, rozprestierajúceho sa na svahoch údolia, je rieka Muráň. Rieka Muráň a jej prítoky predstavuje v mimo lesných častiach hodnotný vodný tok, prirodzene meandrujúci, s bohatou sprievodnou zeleňou brehových porastov, tvorených najmä jelšou lepkavou a vrbou krehkou, s dobre vyvinutými spoločenstvami vrbových krovín, lokálne vyplneným dobre zachovalými spoločenstvami typu *Calthion*. V lesnej časti sú toky viac-menej vyrovnané, s redukovanými brehovými porastmi, ktoré splývajú s okolitými lesnými spoločenstvami, v ich okolí sa zachovalo najviac pôvodnej vegetácie. Údolie je rozčlenené sieťou obojstranných prítokov.

Územie obce je pod dlhodobým tlakom vplyvu prevádzky priemyselného areálu SLOVMAG, a.s. Tento vplyv sa prejavuje priamym záberom a devastáciou územia (banské diela, areál závodu, haldy), nemalý význam má aj vplyv prašnosti na stav pôdy, vody, ovzdušia, bioty a zdravia človeka. Časť devastovanej plochy je zarastená náletovými drevinami, v podraсте s fragmentmi pôvodných rastlinných spoločenstiev. Haldy a odvaly sú zarastené náletovými drevinami a rastlinnými spoločenstvami. Starý lom je taktiež zarastený náletovými drevinami. Všetky tri plochy majú mimo funkcie refúgia pre prirodzenú biotu v krajine (najmä plazy, vtáctvo, cicavce, ale aj mnoho bezstavovcov) význam ako plochy prirodzenej, prírodou riadenej rekultivácie poškodených, človekom vytvorených plôch.

Fauna

V zmysle zoogeografického členenia - terestrický biocyklus, môžeme posudzované územie a jeho širšie okolie začleniť do eurosibírskej podoblasti, provincie listnatých lesov, podkarpatský úsek.

Podľa zoogeografického členenia - limnický biocyklus, spadá hodnotené územie do euromediteránnej podoblasti, pontokaspickej provincie, severopontického úseku, potiského okresu, slanská časť.

Zastavané územie obce Lubeník nedáva predpoklad výskytu vzácných alebo ohrozených živočíšnych druhov.

V lesných porastoch je vysoká druhová diverzita živočíchov s podielom lesnej, lesostepnej aj stepnej fauny bezstavovcov z radov napr.: rovnokrídlovcov, bzdoch, chrobákov, blanokrídlovcov. Zo skupiny stavovcov je zaznamenaný výskyt nasledujúcich druhov - z obojživelníkov ropucha obyčajná, skokan štíhly, z plazov napr.: užovka obyčajná vtáky - d'ateľ bielochrbtý, vlha obyčajná, haja červená, jastrab, drozd čierny, sokol myšiar a ďalšie iné. Z cicavcov - piskor obyčajný, ryšavka obyčajná, hraboš močiarny, veverica obyčajná, kuna hôrna, líška obyčajná, srnec hôrny, daniel škvrnitý, jeleň obyčajný, sviňa divá a iné. V rieke Muráň, prevažne v jeho hornom toku sa vyskytujú spolu so pstruhom hlaváč pásoplutvý, hlaváč európsky, ostriež zelenkastý, slíž severný, hrúz škvrnitý, mrena škvrnitá, jalec.

Ochrana flóry a fauny v uvedených súvislostiach nelimituje územie plánovanej výstavby.

6.8 Chránené územia prírody

Územná ochrana

V hodnotenom území sa nenachádzajú žiadne vyhlásené ani navrhované veľkoplošné alebo maloplošné chránené územia.

Na celom hodnotenom území (kataster obce Lubeník) v súčasnosti platí prvý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Do okresu Revúca z veľkoplošných chránených území zasahuje Národný park Muránska Planina. V okrese Revúca sa nachádzajú osobitne chránené časti prírody SR uvedené v tab. č. 7.

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie (EÚ) a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov EÚ a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Sústavu NATURA 2000 tvoria chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Na území okresu Revúca sa nachádzajú chránené vtáčie územia a územia európskeho významu zaradené do Národného zoznamu navrhovaných území európskeho významu.

Tab. č. 7 Osobitne chránené časti prírody SR v okrese Revúca

Ev. č.	Názov	Kategória	Výmera v m ²	Rok vyhlásenia
1805	Bobačka	NPP	0	2001
1173	Chvalovská jaskyňa	PP	0	1994
511	Cigánka	NPR	442 500	1984
247	Fabova hoľa	PR	2 617 513	1988
1044	Hodošov les	PR	219 800	1998
556	Hrdzavá	NPR	3 571 900	1986
573	Javorníková	NPR	1 706 500	1986
603	Malá Stožka	NPR	596 100	1965
648	Poludnica	NPR	3 304 300	1984
440	Šarkanica	NPR	4 547 500	1984
1059	Šiance	NPR	1 320 600	1999
1028	Tunel pod Dielikom	CHA	0	1997
470	Veľká Stožka	NPR	2 592 100	1965
1144	Vešelénioho jaskyňa	PP	0	1994
719	Zdychavské skalky	PR	25 400	1988

Vysvetlivky:

NPP – Národná prírodná pamiatka

PP – Prírodná pamiatka

PR – národná prírodná rezervácia

PR – Prírodná rezervácia

CHA – Chránená areál

Zdroj: ŠOP SR

Chránené vtáčie územia

V okrese Revúca sa nachádzajú chránené vtáčie územia uvedené v tab. č. 8.

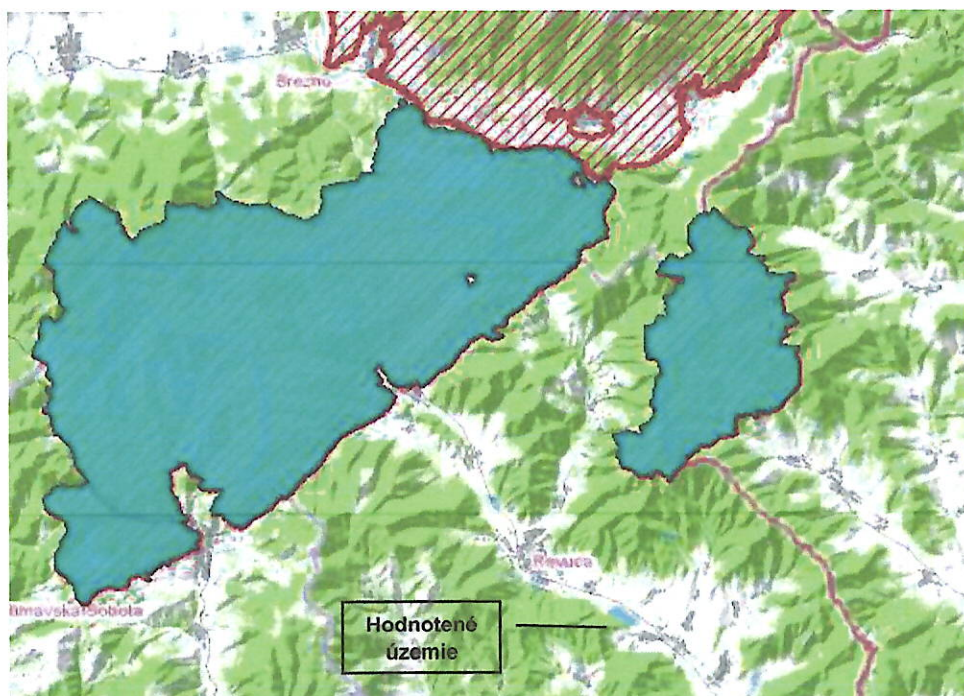
Tab. č. 8 Chránené vtáčie územia v okrese Revúca

Kód lokality	Názov lokality	Výmera v ha	Katastrálne územie
SKCHVU003	Cerová vrchovina- Porimavie	30187,7	v okrese Lučenec v k.ú. Belina, Čakanovce, Čamovce, Radzovce, Šiatorská Bukovinka, Šurice, v okrese Revúca v k.ú. Gemer, Tornaľa a v okrese Rimavská Sobota v k.ú. Abovce, Bakta, Bátka, Bizovo, Blhovce, Bottovo, Číž, Čenice, Dražice, Drňa, Dubno, Dubovec, Gemerské Dechtáre, Gemerské Michalovce, Gemerský Jablonec, Hajnáčka, Hodejov, Hodejovec, Hostice, Chanava, Chrámeč, Janice, Jesenské, Jestice, Kaloša, Kráľ, Lenartovce, Martinová, Nižná Pokoradz, Nižný Blh, Nová Bašta, Orávka, Petrovce, Rakytník, Riečka, Rimavská Seč, Rimavská Sobota, Rumince, Stará Bašta, Šimonovce, Širkovce, Štrkovec, Tachty, Tomašovce, Uzovská Panica, Včelince, Večelkov, Vlkyňa, Vyšná Pokoradz, Zacharovce
SKCHVU017	Muránska planina- Stolica	25 796,46	v okrese Brezno v katastrálnych územiach Heľpa, Pohorelá, Pohronská Polhora, Polomka, Šumiac, Telgárt, Valkovňa a Závadka nad Hronom, v okrese Revúca v katastrálnych územiach Chyžné, Mokrú Lúka, Muráň, Muránska Huta, Muránska Zdychava a Revúčka, v okrese Rimavská Sobota v katastrálnom území Tisovec a v okrese Rožňava v katastrálnych územiach Rejdová a Čierna Lehota.
SKCHVU027	Slovenský kras	43 921,27	Nováčany v Gemerí, Šafárikovo, Hačava, Jasov, Moldava nad Bodvou, Turňa nad Bodvou, Včeláre, Zádiel, Háj, Medzev, Hostovce, Debrad, Drieňovec, Dvorníky, Honce, Rožňavské Bystré, Drnava, Rakovnica, Kováčová, Lúčka, Bôrka, Plešivec, Brzotín, Kružná Jovice, Lipovník, Krásnohorská Dlhá Lúka, Kunova Teplica, Hrhov, Jablonov nad Turňou, Štítnik, Pašková, Slavec, Hrušov nad Turňou, Silica, Silická Jablonica, Gemerská Hôrka, Vidová, Silická Brezová, Ardovo, Dlhá Ves, Kečovo, Čoltovo

Zdroj: ŠOP SR

Najbližšie k lokalite navrhovanej činnosti, severne a severozápadne od hodnoteného územia sa nachádza chránené vtáčie územie SKCHVU017 Muránska planina – Stolica (CHVÚ), ktoré bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 439/2009 Z.z.

CHVÚ Muránska planina - Stolica sa rozprestiera na výmere 25 796,46 ha a má 73 % prekryv so sieťou chránených území. CHVÚ zasahuje do okresov Brezno, Rimavská Sobota, Revúca, Rožňava Banskobystrického a Košického kraja. V okrese Revúca zasahuje do katastrálnych území Chyžné, Mokrú Lúka, Muráň, Muránska Huta, Muránska Zdychava a Revúčka. CHVÚ bolo vyhlásené na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov kuvika kapcavého, sokola sťahovavého, orla skalného, bociana čierneho, včelára lesného, výra skalného, sovy dlhochvostej, kuvika vrabčieho, lelka lesného, žlny sivej, d'atľa bielochrbtého, d'atľa čierneho, d'atľa trojprstého, muchárika červenohrdlého, muchárika bielokrkeho, žltouchvosta lesného, tetova hlucháňa, tetova holniaka a jariabka hôrneho a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Obr. č. 6 SKCHVÚ017 Muránska planina – Stolica (zdroj: ŠOP SR)

Územia európskeho významu

V okrese Revúca sa nachádzajú územia európskeho významu, ktoré sú uvedené v tab. č. 9

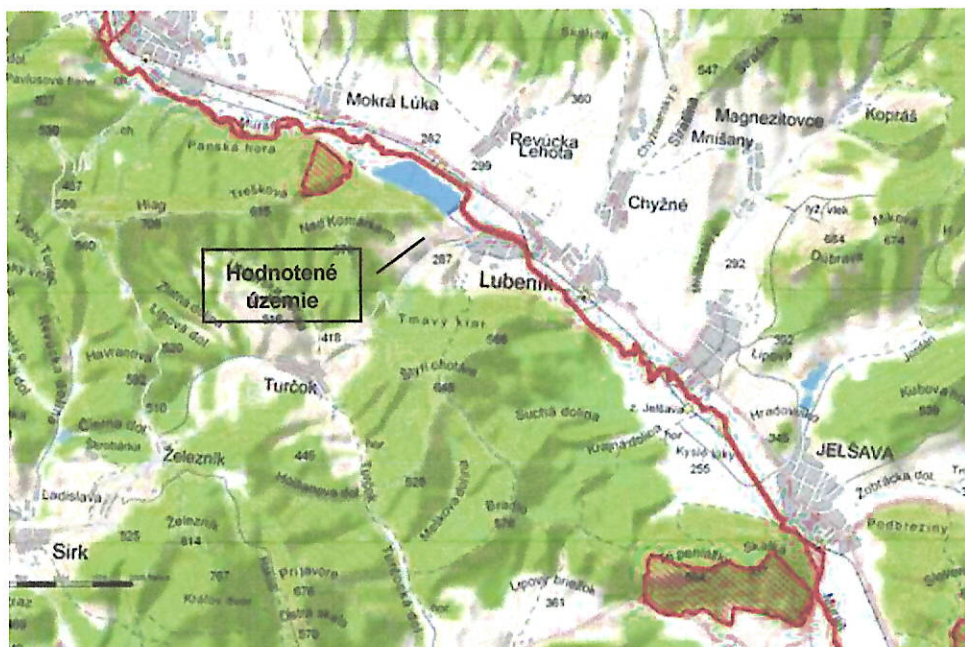
Do katastrálneho územia obce Lubeník zasahuje navrhované územie európskeho významu SKUEV0285 Alúvium Muráňa (ÚEV) s celkovou rozlohou 204,29 ha.

Tab. č. 9 Územia európskeho významu v okrese Revúca

Kód lokality	Názov lokality	Výmera v ha	Katastrálne územie
SKUEV0001	Tri peniažky	141,95	Jelšava
SKUEV0002	Lúky pod Ukorovou	12,43	Revúca, Revúčka
SKUEV0018	Lúka pod cintorínom	4,68	Revúca
SKUEV0202	Trešková	26,28	Mokrú Lúka
SKUEV0212	Muteň	34,61	Jelšavská Teplica, Šivetice
SKUEV0225	Muránska planina	20315,21	Heľpa, Muráň, Muránska Huta, Pohorelá, Pohronská Polhora, Polomka, Šumiac, Tisovec, Valkovňa, Závadka nad Hronom
SKUEV0284	Teplické stránne	355,97	Gemerský Milhost', Jelšavská Teplica
SKUEV0285	Alúvium Muráňa	204,29	Bretka, Jelšava, Jelšavská Teplica, Licince, Lubeník , Meliata, Mokrú Lúka, Muráň, Muránska Dlhá Lúka, Muránska Lehota, Muránska Zdychava, Revúca, Revúcka Lehota, Revúčka, Šivetice
SKUEV0366	Drienčanský kras	0,01	Nandraž

Zdroj: ŠOP SR

ÚEV Alúvium Muráňa sa nachádza severne od miesta navrhovanej činnosti, pozdĺž rieky Muráň. Predmetom ochrany v ÚEV sú biotopy - Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nívach od nížin do alpínskeho stupňa, Nížinné a podhorské kosné lúky a Prechodné rašeliniská a trasoviská a nasledovné druhy - hlaváč bieloplutvý, kunka žltobruchá, mlok karpatský, vydra riečna, podkovár malý, uchaňa čierna, netopier obyčajný, netopier brvitý, podkovár veľký, netopier pobrežný, modráčik krvavcový, podkovár južný, mlynárík východný, vážka, mrena stredomorská a mihul'a.

Obr. č. 7 SKUEV0285 Alúvium rieky Muráň

6.9 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

6.9.1 Krajina, krajinný obraz, stabilita, scenéria

Krajinný priestor je trojrozmerný útvar tvorený abiotickými, biotickými a antropickými prvkami, ktoré sa navzájom podmieňujú a ovplyvňujú, ale určujú aj charakter územia, priestorového usporiadania a využívania.

Súčasná štruktúra krajiny a funkčné využitie krajiny je výsledkom dlhodobého antropického tlaku na jej systémy, kde z pôvodne zalesneného územia bola krajina fragmentovaná na časti urbanizované (sídla, plochy priemyslu a dopravy), poľnohospodársky využívané plochy (orná pôda, lúky, pasienky, ovocné sady), plochy lesa, plochy nelesnej drevinovej vegetácie, ostatné plochy a vodné plochy.

Obec Lubeník je rozložená na okraji údolnej nivy. Je primknutá k Slovenskému krasu a rozvinutá pozdĺž cestnej a železničnej trasy v údolí rieky Muráň. Medzi nimi sú chaoticky roztrúsené enklávy najnovšej individuálnej a hromadnej bytovej výstavby. Voľné priestory v obci nie sú využité a sporadická zástavba dáva sídlu nesúrodý urbanistický dojem. Obec nemá žiadne urbanistické dominanty. Výrazný celok tvorí samotný areál spoločnosti Slovmag, a.s., ktorý je opticky všadeprítomný, vrátane hald a odkaliska. Veľmi neesteticky pôsobí nedostatok zelene a miestami zničené lesné porasty. Na základe relatívneho vyjadrenia ekologickej stability podľa prvkov súčasnej krajinej štruktúry je územie ekologicky nestabilné.

V rámci širšieho okolia hodnoteného územia v scenérii krajiny dominuje striedanie sa zalesnených častí komplexu Revúckej vrchoviny s hladšie modelovaným a menej členitým reliéfom Jelšavského podolia. Pre širšie okolie je z hľadiska scenérie krajiny určujúca dominancia zalesnených podvrcholových i vrcholových partií okolitých pohorí, rozloženie nelesnej drevinovej vegetácie v krajine je nerovnomerné, viazané najmä na údolné polohy vodných tokov (brehové porasty a sprievodná zeleň), na veľké erózne ryhy a terénne hrany, záhrady a verejnú zeleň, ako aj enklávy nelesnej drevinovej vegetácie, príp. lesných spoločenstiev.

Hodnotené územie je súčasťou komplexu, v ktorom sa z hľadiska štruktúry krajiny nachádzajú nasledovné krajinné prvky:

- lesné porasty, ktoré sú významnými ekostabilizačnými prvkami krajiny,
- vodné toky,
- poľnohospodárska pôda,
- dopravné plochy - komunikácie, železničná trať,
- technické prvky – línie energovodov, výrobné prevádzky,
- sídelné prvky – zastavané územie obce Lubeník s charakterom vidieckej zástavby.

6.9.2 Územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) predstavuje takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených ekosystémových zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine a vytvára predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj. Základ tohto systému tvoria biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu. Biocentrá sú vymedzené územia v krajine, ktoré na základe stavu ekologických podmienok umožňujú trvalú existenciu, rozmnožovanie, úkryt a výživu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev a majú charakter jadrových území s prioritným ekostabilizačným účinkom v krajine. Biokoridory umožňujú migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a obyčajne spájajú biocentrá.

Interakčné prvky zabezpečujú priaznivé pôsobenie biokoridorov a biocentier na okolité časti krajiny, pozmenenej alebo narušenej človekom. Interakčné prvky sú prvky alebo skupiny ekosystémov zabezpečujúce priaznivé pôsobenie biokoridorov a biocentier na okolité časti krajiny, pozmenenej alebo narušenej človekom.

Ekologická významnosť územia sa hodnotí z hľadiska výskytu chránených území, prvkov ÚSESu a ostatných ekostabilizačných prvkov krajiny. Za ekostabilizačné prvky sa považujú lesy, porasty krovín, heterogénne poľnohospodárske areály a rôzne trávne porasty, ktoré sa nenachádzajú medzi chránenými územiami, ani medzi prvkami ÚSES.

V zmysle relatívneho vyjadrenia ekologickej stability podľa prvkov súčasnej krajinnej štruktúry hodnotené územie spadá do priestorov ekologicky stredne stabilných. Z hľadiska ekologickej významnosti územia spadá do území s 1. stupňom ochrany, kde sa vyskytujú biokoridory, malé rozptýlené biocentrá so stredným až veľkým zastúpením ekostabilizačných prvkov. Výskyt podzemných vodných zdrojov a pôdných zdrojov je bez väčšieho významu.

Pre územie Slovenskej republiky bol roku 1992 vypracovaný Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES), ktorý bol následne rozpracovaný projektmi regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) na úroveň jednotlivých okresov. Miestne územné systémy ekologickej stability (MÚSES) sa postupne spracovávajú na úrovni obcí.

V zmysle GNÚSESu SR sa v území nenachádzajú žiadne nadregionálne prvky.

Z hľadiska ekologickej kvality priestorovej štruktúry je predmetné územie a jeho širšie okolie hodnotené ako priaznivé.

V zmysle RÚSESu okresu Revúca vodný tok Muráň pretekajúci územím obce tvorí hydrický biokoridor regionálneho významu.

Z hľadiska MÚSES je podstatná časť lesného pôdneho fondu na južnom okraji k.ú., mokrade v alúviu sústavy troch ľavostranných prítokov Muráňa a mokrade v alúviu rieky Muráň na sútoku s mlynským náhomom a Suchým zaradené medzi biocentrá miestneho významu. Všetky prítoky Muráňa sú zaradené ako miestne biokoridory vrátane plochy elektrovodu, pretínajúceho lesný komplex, rieka Muráň s mlynským náhomom tvorí biokoridor regionálneho významu. Ostatné vymedzené biotopy v zmysle ÚPN obce tvoria interakčné prvky. Vzhľadom na značné narušenie prostredia v katastri Lubeníka jednotlivé prvky systému ÚSES nemajú dostatočné zastúpenie a je potrebné ich dopĺňanie alebo tvorba nových prvkov.

6.10 Obyvateľstvo

Obec Lubeník sa nachádza v Slovenskom rudohorí, v Muránskej doline, na ľavom brehu rieky Muráň, v polovici cesty medzi mestami Jelšava a Revúca. Katastrálne územie obce hraničí s katastrálnymi územiami na juhu mesta Jelšava, na východe obce Chyžné, na severovýchode a na severe obce Revúcka Lehota a na západe obce Turčok. K obci patria osady: Chyžniarska Voda, Marvan, Kolónia a Majer. Obec sa nachádza v nadmorskej výške 274 m n. m. Celková výmera obce je 5 812 750 m² s hustotou 221,5 obyvateľov na km² (údaje vzťahujúce sa k 31.12.2019). Z hľadiska územnosprávneho členenia spadá obec do okresu Revúca s počtom obyvateľov 40 284.

Obec sa prvýkrát spomína v roku 1427. Od svojho vzniku bola príslušenstvom Muránskeho panstva, historicky patrila do Gemerskej župy, do roku 1960 k okresu Revúca, v rokoch 1960 až 1996 do okresu Rožňava a od roku 1996 znovu do okresu Revúca. Od polovice minulého storočia sa stal Lubeník priemyselnou obcou, známou ťažbou magnezitu.

Demografické údaje (k 31.12.2019):

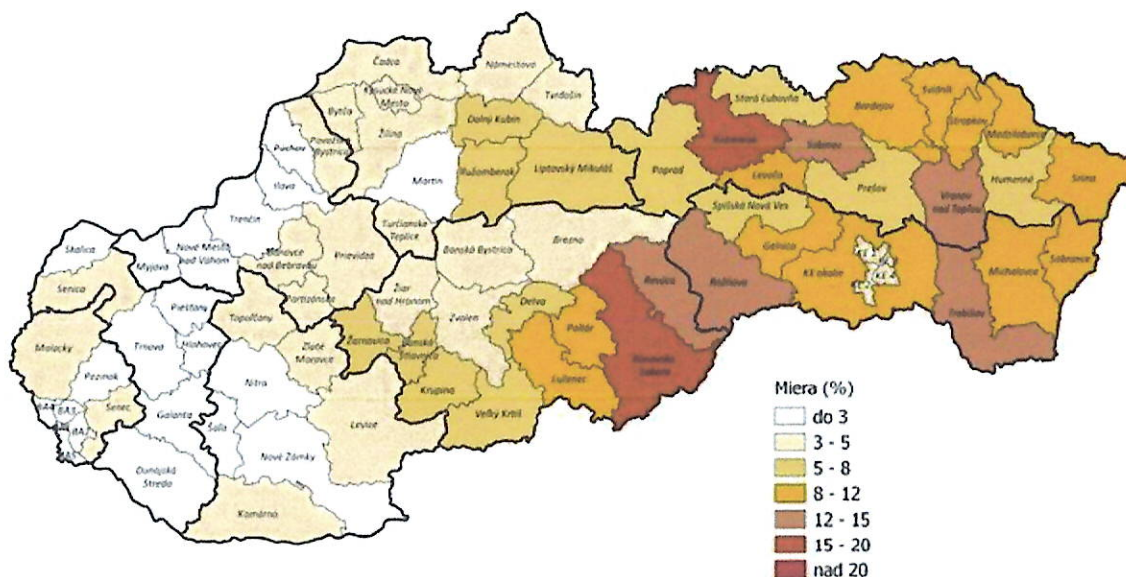
Počet obyvateľov spolu: 1281 (muži 615, ženy 666)

Predproduktívny vek spolu: 204 15,92 %

Produktívny vek spolu: 892 69,63 %
 Poproduktívny vek spolu: 185 14,44 %

Nezamestnanosť

Okres Revúca dlhodobo zápasí s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti, ktorej príčinu treba hľadať v nevyváženom hospodárskom rozvoji, v zániku kľúčových subjektov regionálnej ekonomiky, v procese zle zvládnutej privatizácie a reštrukturalizácie ekonomiky, v nedostatku kapitálových zdrojov, nevyhovujúcej demografickej štruktúre, nízkej kvalifikačnej úrovni obyvateľstva a odchode kvalifikovanej pracovnej sily z okresu.

Obr. č. 8 Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 31.01.2019 (zdroj: ŠÚ SR)

Občianska vybavenosť

V obci Lubeník sa nachádza pošta, kultúrno-spoločenská sála s kapacitou 200 miest pri OÚ, knižnica, požiarna zbrojnica, cintorín, dom smútku, evanjelická modlitebňa, základná škola, materská škola pre 60 detí, futbalové ihrisko, matričný úrad a obvodné zdravotné stredisko (stav k 31.12.2008). Základná škola s 15 vyučovacimi a 2 špeciálnymi učebňami je vybavená telocvičnou, ihriskom, jedálňou a školskou záhradou. Spádové územie ZŠ zahŕňa Chyžné, Magnezitovce, Revúcku Lehotu a Turčok. Okrem predajne potravinového tovaru a predajne nepotravinového tovaru je v obci aj pohostinské odbytové stredisko, zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel a predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá. V obci nie je žiadne hromadné ubytovacie zariadenie, komerčné poisťovne, banky či bankomaty.

Priemysel

Pracovné príležitosti v obci sú prevažne v priemysle, ostatné sektory sú zastúpené v menšom počte. Hlavnými zamestnávateľmi sú Slovmag a.s. Lubeník a ŽSR.

Najdôležitejšou surovinou, ktorá sa na Slovensku vyskytuje v dostatočnom množstve a pre súčasné potreby aj v akceptovateľnej kvalite, je magnezit. Na našom území bol magnezit prvýkrát vypálený v priemyselnej peci roku 1886 (15 rokov po jeho objavení). Ložiská magnezitu predstavujú v rámci nerudných surovín (spolu s dolomitom a vápencom) významný potenciál nášho štátu a množstvom zásob sa radíme na popredné miesto vo svetovom rebríčku.

V súčasnosti sa využívajú ložiská Jelšava – Dúbravský masív, Lubeník a Hnúšťa – Mútnik. Ťažba v roku 2007 presiahla 1,4 mil. ton. Podstatnú časť produkcie (74 %) zabezpečujú Slovenské magnezitové závody, a. s., Jelšava, nasledované Slovomagom, a.s., Lubeník (24 %) a Gemerskou nerudnou spoločnosťou, a.s., Hnúšťa (2 %). Vyťažená surovina je spracovávaná v úpravniach na polotovary – tehliarsky a oceliarsky magnezit, zásadité žiaruvzdorné hmoty, kaustický magnezit, drvený/mletý magnezit, resp. sa finalizuje až na žiaruvzdorné bázičké stavivá. Domáca ťažba pokrýva v plnom rozsahu spotrebu suroviny na Slovensku, väčšina produkcie je však určená na export (Ukrajina 46 %, Nemecko 11 %, Česká republika 11 %). Hodnota vyvezených komodít (400 kt) v roku 2006 predstavovala takmer 2,5 mld. Sk. Výrobky na báze magnezitu predstavujú významnú exportnú komoditu v zahraničnom obchode SR a v rámci exportu produktov na báze nerastných surovín zaujímajú druhé miesto hneď za exportom cementárskych surovín (zdroj: Enviromagazín 6/2008, Ing. Peter Baláž, PhD).

Poľnohospodárska výroba a lesné hospodárstvo

Poľnohospodársku činnosť v obci realizuje Poľnodružstvo Lubeník. Hospodári aj v priľahlých obciach Chyžné, Korpáš, Mníšany, Mokrý Lúka, Revúca a Revúcka Lehota.

Výroba v k. ú. Lubeníka je zameraná na rastlinnú produkciu. V obci nie sú súkromne hospodáriaci roľníci.

Na lesnom pôdnom fonde hospodária Urbariát obce Lubeník a Lesy SR, š.p., závod Revúca. V obci sa nenachádzajú zariadenia lesnej výroby.

6.11 Technická infraštruktúra a doprava

Zásobovanie elektrickou energiou

Dodávka elektrickej energie pre obec Lubeník je z dvojitého primárneho 22 kV vzdušného vedenia č. 238 a 563 a z vedenia č. 264, z ES 110/22 kV Lubeník. Napájanie samotnej obce je realizované 22 kV vzdušnou prípojkou prostredníctvom piatich 22/0,4 kV trafostaníc, zásobujúcich súčasnú bytovú aj občiansku zástavbu. ŽSR a firma Slovomag majú vlastné trafostanice, ktoré nie sú prepojené sekundárnym vedením a nedodávajú elektrickú energiu pre obec. Územím prechádzajú ďalšie 22 kV vedenia č: 232, 256, 263, 367, 383 a 110 kV vedenia č: 6766, 6869, 6870, 7765. ES 110/22 kV Lubeník je napájaná 110 kV vedeniami č. 6766 Dobšiná – Lubeník a č. 7765 Rimavská Sobota – Lubeník. ES 110/22 kV Miková je napájaná 110 kV vedeniami č: 6869 a 6870 z ES Lubeník.

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom AlFe6 na betónových a v menšej miere aj drevených stožiaroch v blízkosti verejných komunikácií a z časti aj káblovým vedením. Vedenie tvorí zokruhovanú sieť s výbežkami pre vzdialenejšie lokality obce. Sieť pri súčasnom odbere pracuje spoľahlivo a dodáva potrebný príkon bez väčších úbytkov napätia.

Prívod elektrickej energie do areálu Slovomag je vykonaný dvojitém 22 kV vzdušným vedením č. 321, č. 277 6 x 120 mm² AlFe 6 + 50 mm² Fe z rozvodne 110 kV Lubeník.

Vedenie č. 321 je zaústené do transformátorovej stanice na banskej prevádzke (BP) cez vypínač VF 25.12.25. Druhé vedenie č. 277 je zaústené do hlavnej transformátorovej stanice organizácie a slúži ako záskok pre BP cez rozvodňu odprašovania šachtových pecí cez vypínač VF 25.12.25.

Z transformátorovej stanice 22 kV, ktorá pozostáva z 10 kobiek s jedným systémom prípojníc 40 x 5 mm² AL, 400 MVA sú napájané transformátory:

- 1 ks 4000 kVA 22/6,3 kV - 2 ks 2500 kVA 22/6,3 kV - 3 ks 1000 kVA 22/0,4 kV

Z transformátorovej stanice 6 kV, ktorá pozostáva zo 14 kobiek s jedným systémom prípojníc 50 x 5 mm² AL, 50 MVA sú napájané nasledovné elektrické zariadenia:

- 1 ks transformátor 400 kVA 6/0,4 kV na povrchu,
- 1 ks transformátor 200 kVA 6/0,4 KV na povrchu,
- pohon nového ťažného stroja 2 B 3215-L12 350 kW,
- rozvodňa ventilátorovne Hlinka (záskok).

Nová rozvodňa 01 RS6, pozostáva z 12 skriň typu IRODEL, z ktorej sú napájané:

- rozvodňa 13 R1 hlavnej čerpacej stanice na IX. obzore (dva vývody),
- rozvodne III., VII., IX. a X. obzoru,
- rozvodňa ventilátorovne Hlinka,
- rozvodňa X. obzoru,
- 2 ks pohonov kompresorov DZK 255 630 kW.

Prívod elektrickej energie do podzemia – bane, je riešené 2 samostatnými vývodmi z novej rozvodne 01RS6. Z rozvodne sú vedené vývody do rozvodných skriň na určených obzorech, ďalej sú z rozvodne napájané zariadenia vetrania skladu výbušnín, ťažné stroje, osvetlenie, náraziská a pod. Z transformátorov v podzemí sú napájané podružné rozvádzače, rozvodnice a ťažný stroj 2 B 1609.

Verejné osvetlenie v obci tvoria výbojkové svietidlá upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárnej siete.

Zásobovanie plynom

Obec Lubeník je plynofikovaná. Plynofikácia bola realizovaná v rokoch 1989 - 1991. Obec je napojená VTL prípojkou DN 100, PN 4,0 MPa o dĺžke cca 50 m na jestvujúci VTL plynovod Bohúňovo – Revúca DN 200, PN 4,0 MPa cez RS 1 200 VTL/STL s jej umiestnením pri severozápadnom okraji obce. Z uvedeného plynovodu je vybudovaná VTL prípojka pre Slovmag, a.s., DN 100, PN 4,0 MPa s vlastnou RS a VTL prípojka pre obec Chyžné DN 80, PN 4,0 MPa taktiež pre vlastnú RS.

Zásobovanie teplom

V obci je odber a dodávka tepla pre potreby vykurovania a prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV) uskutočňovaná nasledovne:

Rodinné domy sú zásobované teplom z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania prevažne plyných palív. V súčasnosti už v zanedbateľnom množstve je zastúpené vykurovanie a príprava TÚV na báze pevných palív (hnedé uhlie, koks, drevo), resp. v malej miere elektrickou energiou.

Zariadenia občianskej vybavenosti sú zásobované teplom z blokových kotolní a okrskovej kotolne.

Plynofikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom.

Zásobovanie vodou

V obci Lubeník verejná vodovodná sieť nepokrýva celú obec. Napojených je cca 1 240 obyvateľov, prostredníctvom 183 prípojok. Potreba vody pre ostatné obyvateľstvo je zabezpečovaná z vlastných vodných zdrojov – studní.

Zdrojom vody pre Lubeník a ďalšie obce je záchyt viacerých prameňov, s následným výtlakom do jednotlivých vodojemov. Voda pre obec je zabezpečovaná z Muránskeho skupinového vodovodu, ktorý je zásobovaný z troch samostatných vodných zdrojov s celkovou výdatnosťou 78 l.s⁻¹, a to Tisovec Horný o výdatnosti 15 l.s⁻¹, Tisovec Dolný o výdatnosti 18 l.s⁻¹ a Prameňa pod Hradom o výdatnosti 45 l.s⁻¹. Prívodným potrubím je voda dopravovaná do vodojemu Lubeník - Chyžné o objeme 2 x 250 m³, z ktorého je zásobovaný Lubeník, Chyžné a Revúcka Lehota. Kóta dna vodojemu je 345,0 m n. m. a max. hĺbka 350,0 m n. m.

Vo väčšine ostatných vodných zdrojov – studní voda podľa rozborov hygienickým normám nevyhovuje a hrozí, že počas dlhotrvajúcich suchých období bude výdatnosť studní deficitná vplyvom poklesu hladiny podzemných vôd.

Potreba spoločnosti Slovmag na pitné účely a pre zásobovanie sociálnej vybavenosti sú zabezpečené z verejného vodovodu (Muránskeho skupinového vodovodu) na základe zmluvy o dodávke vody z verejného vodovodu s prevádzkovateľom verejného vodovodu.

Rozvody pitnej vody v závode sú dlhé 4 500 m. Odber vody z verejnej vodovodnej siete je meraný vodomerným zariadením (vodomermom). V závode je pre priemyselné účely (chladenie) používaná povrchová voda z vodnej nádrže Miková (maximálny povolený odber je $350\,000\text{ m}^3\cdot\text{rok}^{-1}$, $Q_{\max} = 80\text{ l}\cdot\text{s}^{-1}$). Podzemná voda z prameňa Vrbiarka (povolený odber $Q_{\max} = 2\text{ l}\cdot\text{s}^{-1}$) je používaná v sociálnych zariadeniach. Celková dĺžka rozvodov vody pre priemyselné potreby je 7 200 m. Podzemná voda je zachytená pramenným zárezom ukončeným pramennou záchytkou. Odtiaľ je čerpaná čerpadlom o výkone $2\text{ l}\cdot\text{s}^{-1}$ a výtlačným potrubím dĺžky 350 m dopravovaná do vodojemov o celkovom objeme 100 m^3 . Povrchová voda je odoberaná perforovaným potrubím z vodnej nádrže Miková a vysokotlakovou čerpacou stanicou čerpaná do vodojemov o celkovom objeme $1\,300\text{ m}^3$.

Kanalizácia a čistenie odpadových vôd

V novej časti obce Lubeník je vybudovaný jednotný kanalizačný systém s možnosťou prečistenia odpadových vôd v mechanickej čistiarni odpadových vôd (ČOV) s kapacitou $250\text{ m}^3\cdot\text{deň}^{-1}$. ČOV je umiestnená na pravom brehu Kozieho potoka a jej prevádzka je z dôvodu zastaralej technológie náročná a výsledky čistenia sú nepriaznivé. Recipientom je Kozí potok. Na ČOV je napojených cca 1180 obyvateľov obce. Zostávajúca časť obyvateľov obce je odkanalizovaná individuálne do žump, ktoré sú vo väčšine prípadov z technického hľadiska nevyhovujúce. Netesnosť žump, resp. problémy s vývozom ich obsahu a priame vypúšťanie odpadových vôd znečisťuje podzemné vody a vody v potoku.

Pre čistenie odpadových vôd v spoločnosti Slovmag je v areáli vybudovaná MCH ČOV. Mechanický stupeň čistenia odpadových vôd v rámci MCH ČOV tvoria česle, lapač piesku, lapač olejov a čerpacia stanica kalov č. I. Po prečistení v mechanickom stupni sa odpadové vody prepojovacím žlabom odvedú do chemického stupňa čistenia. Chemický stupeň čistenia odpadových vôd tvorí úpravňa vody, dva klariflokulátory, čerpacia stanica kalov č. II, čerpacia stanica kalov č. III, čerpacia stanica vratnej vody. Vyčistené odpadové vody sú odvedené na odkalisko a odtiaľ sú vratne prečerpávané na úpravu v ťažkých suspenziách a na hydrocyklónovú linku. V prípade, že odkalisko je naplnené, vyčistené odpadové vody sú vypúšťané priamo do recipientu Muráň. Priemyselné odpadové vody z chladenia lisov, ventilátorov Bickley pece, sú odvedené kanalizáciou odpadových vôd do ČOV a sú vratne využívané. Vody z povrchového odtoku a zo spevnených plôch priemyselného areálu sú odvedené kanalizáciou odpadových vôd do ČOV. Pred vstupom do ČOV sú umiestnené hrablice na zachytávanie mechanických nečistôt, lapač piesku a lapač olejov. Vody vypúšťané zo závodnej kuchyne sú čistené v lapači tukov a odvedené kanalizáciou odpadových vôd na ČOV navrhovateľa. OÚ ŽP v Rimavskej Sobote navrhovateľovi schválil Manipulačný poriadok vodnej stavby ČOV Slovmag, a.s. Lubeník.

Cestná doprava

V okrese Revúca predstavujú cesty I. triedy $19,151\text{ km}$; cesty II. triedy $89,349\text{ km}$; cesty III. triedy $127,637\text{ km}$; cesty „E“ pre medzinárodnú premávku $7,785\text{ km}$; diaľnice 0 km ; diaľničné privádzače 0 km . Spolu je to $236,137\text{ km}$ ciest s hustotou cestnej siete $0,323\text{ km/km}^2$ a $5,834\text{ km/tis obyvateľov}$. Okresom Revúca vedie úsek cesty I/50 (E 571) Bratislava – Košice. Hlavnou dopravnou osou v obci Lubeník je cesta II/532 Muráň - Revúca – Jelšava

- Tornaľa, ktorá prechádza severovýchodne od záujmového územia. Na cestu II/532 nadväzujú cesty III/532-13 Lubeník - Chyžné a III/532-14 Lubeník – Sirk a početné miestne komunikácie.

Autobusová doprava

Autobusová doprava tvorí podstatnú časť hromadnej dopravy. Jej súčasťou je medzimestská preprava a preprava pracovníkov do spoločnosti Slovmag. V obci sa nachádza autobusová stanica. Zvýšenie súčasnej intenzity autobusovej prepravy sa nepredpokladá.

Vplyvom rozvoja intenzity osobnej automobilovej prepravy sa predpokladá jej mierny pokles.

Statická doprava

Súčasný stav parkovacích plôch pred priemyselným areálom Slovmag, a.s., vyhovuje. V starej zástavbe rodinných domov v obci, ako aj novej zástavbe v severnej časti obce je parkovanie osobných aut riešené na vlastnom pozemku.

Železničná doprava

Juhozápadnou časťou zastavaného územia obce Lubeník prechádza jednokolejová neelektrifikovaná trať č. 165 Plešivec – Muráň. V súčasnej dobe tu premávajú osobné vlaky v oboch smeroch. V obci sa nachádza zastávka vlakov osobnej dopravy. Železničná stanica Lubeník disponuje prekládkovým priestorom využívaným aj na odvoz drevnej hmoty.

Letecká doprava

Najbližšie medzinárodné letiská sa nachádzajú v Poprade vzdialenom od Lubeníka 68 km a v Košiciach od Lubeníka vzdialených 103 km. Menšie civilné a vojenské letisko sa nachádza na Sliači.

6.12 Kultúrohistorické hodnoty územia

Obec sa prvýkrát spomína v roku 1427. Patrila Jelšavskému a od 2. polovice 16. storočia Muránskému panstvu. Obec v roku 1566 vypálili Turci. Od stredoveku tu boli huty a hámre. V roku 1557 pracovali 3 hámre a 5 hút. V 19. storočí nastal rozvoj železiarstva, v roku 1846 zakúpil hámre a huty Juraj Heinzelmann a vybudoval na Chyžnianskej vode železiareň, ktorá koncom 19. storočia mala 3 vysoké pece a zlievareň. Začiatkom 20. storočia boli v obci postavené pece na praženie magnezitu a otvoril sa lom na jeho ťažbu. Obyvatelia pracovali prevažne v miestnom priemysle alebo furmančili. V roku 1923 bola zastavená práca v magnezitovej továrni a v roku 1929 aj v železiarni, ktorej strojné zariadenie premiestnili do Trnavy, kam odišla za prácou i značná časť robotníkov. V roku 1934 sa začala ťažba magnezitu v Studenej. Rozmach ťažby nastal od roku 1941. V roku 1951 začala výstavba magnezitového kombinátu.

V obci sa nachádza jediná pamiatka – pomník pri OÚ. V obci, podľa databázy Pamiatkového úradu nie sú v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok zapísané žiadne kultúrne pamiatky.

6.13 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

Kvalita životného prostredia, ekonomická a sociálna situácia, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a výživové návyky sú hlavné faktory ovplyvňujúce zdravotný stav obyvateľstva. Rizikové faktory sú jednak špecifické pre každé ochorenie, ale na druhej strane, mnoho ochorení má rovnaké rizikové faktory. V niektorých prípadoch faktor môže byť pre

jedno ochorenie rizikový a pre druhé ochranný. Spoločné pre tieto rizikové faktory je vlastnosť, že sa vyskytujú v definovanom prostredí, ktoré buď podporuje ich prítomnosť, a tým umožňuje ich pôsobenie, alebo sa snaží ich prítomnosti zabrániť.

Prostredie sa tým stáva jedným z hlavných determinantov zdravia. Samozrejme, jedná sa o široko chápané prostredie a nie len o životné prostredie.

Determinanty zdravia sú teda také vlastnosti a ukazovatele, ktoré ovplyvňujú prítomnosť a rozvoj rizikových faktorov ochorení.

Najznámejšie skupiny determinantov zdravia sú demografické a biologické determinanty (vek, pohlavie, národnosť, atď.), socioekonomické determinanty (životný štýl, vzdelanie, zamestnanie, sociálne kontakty, atď.), prostredie (životné aj pracovné) a zdravotníctvo.

Slovenská republika mala k 31.12.2017 celkovo 5 443 120 obyvateľov, z toho bolo 2 786 606 žien, čo je 51,2 %. Medziročne vzrástol počet obyvateľov Slovenska o 7 777 osôb. Stál za tým jednak prirodzený prírastok, ale aj migrácia.

V roku 2017 sa narodilo 57 969 živých detí, čo je o 412 viac ako v predchádzajúcom roku, takže pokračoval rastúci trend nastúpený pred piatimi rokmi. Súčasne zomrelo 53 914 osôb, čo bolo o 1 563 viac ako pred rokom.

Prirodzený prírastok obyvateľstva SR v roku 2017 dosiahol hodnotu 4 055 osôb. Je to menej ako v roku 2016, keď pribudlo 5206 obyvateľov. Hodnota prirodzeného prírastku poklesla v dôsledku vyššej úmrtnosti.

Vývoj demografických procesov sa následne premieta do štruktúr obyvateľstva SR. Zmeny vekovej štruktúry, ktorá patrí k základným charakteristikám každej populácie, jednoznačne poukazujú na intenzívne starnutie slovenskej populácie. Štatisticky sa starnutie populácie prejavuje zvyšovaním podielu osôb v poproduktívnom veku a znižovaním podielu detskej zložky.

V roku 2017 tvoril podiel detí vo veku 0 – 14 rokov 15,6 % populácie. Podiel osôb 65-ročných a starších je síce ešte stále nižší ako podiel detí, ale už len o 0,1 bodu. Všetky ukazovatele medziročne narástli.

Priemerný vek obyvateľa Slovenska sa v roku 2017 medziročne zvýšil a dosiahol 40,6 roka. Zvýšil sa aj mediánový vek o 0,4 roka (dosiahol 40,2 roka), pričom prvý krát prekročil hranicu 40 rokov. V praxi to znamená, že polovica populácie je staršia ako 40 rokov.

Index starnutia, ktorým sa štandardne meria demografické starnutie (pomer medzi deťmi do 14 rokov a staršiu generáciou vo veku 65 +), sa zvýšil o 2,5 bodu. V roku 2016 tak na sto detí vo veku nula až 14 rokov už pripadalo 99 osôb 65-ročných a starších.

Starnutie populácie je však v súčasnosti globálnym demografickým procesom a v čoraz intenzívnejšej miere sa prejavuje aj v podmienkach SR. Tento zložitý proces je výslednicou predchádzajúceho demografického vývoja. Treba zdôrazniť, že jeho dôsledky sa týkajú a budú týkať všetkých sfér spoločnosti.

Dobrá kvalita životného prostredia človeka, výrazne ovplyvňujúca jeho zdravie, je súhrnom dobrej kvality ovzdušia, vody i potravín. Na udržanie rovnováhy v organizme je však okrem toho potrebné optimálne zužitkovanie prijímaných látok, ako aj harmonický vzťah k prostrediu, čo vyžaduje psychickú vyrovnanosť a zdravý životný štýl.

Z údajov o prirodzenom pohybe obyvateľstva vieme, že pôrodnosť a živorodenosť sú nižšie, ako je úmrtnosť obyvateľov v kraji. Na Slovensku je v priemere pozitívna bilancia a rodí sa viac detí. Dojčenská úmrtnosť v Banskobystrickom kraji je nepatrne nižšia ako priemer Slovenska, počet potratov na 100 narodených detí je oproti priemeru Slovenska vyšší (33,42 ku 27,66). Úmrtnosť na Slovensku postupne klesá, zlepšujú sa parametre štandardizovanej úmrtnosti podľa veku u mužov aj u žien. Podľa príčin úmrtia dominujú v kraji - rovnako ako na celom Slovensku, ochorenia srdca a ciev 52,95 % (53,42 % SR), pred nádorovými chorobami, ktoré predstavujú 21,20 % úmrtí (22,61 % v SR). Z hľadiska

predčasnej úmrtnosti dospelých je závažné, že na tieto ochorenia obehového systému evidujeme dlhodobo najviac predčasných úmrtí mužov. Druhou najčastejšou príčinou smrti je úmrtnosť na nádorové ochorenia. Analyzované údaje dokladajú, že úmrtia na zhubné nádory sú častejšie u mužov a vo vyššom počte ako u žien a že sú hlavnou príčinou predčasných úmrtí žien v produktívnom veku v kraji, aj na celom Slovensku. Z nádorových ochorení u mužov ako príčina smrti dlhodobo dominujú zhubné nádory pľúc a priedušiek, narastá počet nádorov kolorekta a prostaty, nasledujú nádory dutiny ústnej, hltanu. V incidencii a prevalencii nádorov sú na druhom mieste nádory kože (bez melanómu kože). U žien sú najčastejšími zhubnými nádormi, ak opomenieme nádory kože, rakovina prsníka, kolorekta, tela maternice a krčku maternice, nádory vaječníkov a žalúdku.

Celková miera úmrtnosti za SR je samozrejme odrazom situácie na úrovni regiónov. Rozdiel v miere štandardizovanej úmrtnosti do 64 rokov medzi okresom s najnižšou (Košice III) a najvyššou mierou úmrtnosti (Revúca) bol viac ako 2-násobný (2,2 x), u 65+ ročných 1,5 násobný (najnižšia v okrese Košice I, najvyššia v okrese Veľký Krtíš).

Najvyššiu mieru úmrtnosti v kraji dosahujú okresy Banská Štiavnica (12,01 ‰), Poltár a Veľký Krtíš (11,49 ‰), najnižšiu okresy Zvolen (9,19 ‰) a Banská Bystrica (9,25 ‰). Pri sledovaní úmrtnosti obyvateľstva v závislosti od veku a pohlavia je možné tak, ako v republikovom priemere aj v BB kraji pozorovať nadúmrtnosť mužov.

Zdravotný stav obyvateľov v hodnotenom území nie je zásadne odlišný od ostatného územia SR. Ovplyvňuje ho predovšetkým životný štýl, zhoršená kvalita životného prostredia, nezamestnanosť, sociálna situácia a nevhodné bytové podmienky časti populácie (marginalizované skupiny obyvateľstva, hlavne rómske etnikum). K významným faktorom ovplyvňujúcim zdravotný stav rómskeho obyvateľstva patria aj nedostatočné vzdelanie tejto skupiny obyvateľstva, nízka zodpovednosť za svoje zdravie, nízka návštevnosť lekárov primárneho kontaktu a absolvovanie preventívnych vyšetrení a nedostatočná integrácia Rómov.

Z rozborov, ktoré sa priebežne už viac rokov robia na RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici z oficiálnych štatistických hlásení a hlásení do WHO o fajčení, konzumácii alkoholu, stravovaní, výskyte ochorení a ďalších ukazovateľov vyšlo v ostatnom hodnotení nasledovné: Celkový počet obyvateľov Banskobystrického kraja ku koncu roka 2011 dosiahol 660 128 osôb, z toho žien je 340 563 osôb (51,6 % obyvateľov kraja). V období od 1.1.2011 do 31.12.2011 došlo v Banskobystrickom kraji k celkovému úbytku o 863 obyvateľov. Na úbytku obyvateľov sa významnou mierou podieľalo sťahovanie, čo sa vysvetľuje najmä nevýhodnejšími sociálno-ekonomickými podmienkami oproti niektorým iným oblastiam Slovenska. Podľa vekovej štruktúry je viditeľné starnutie obyvateľstva. Index starnutia obyvateľstva, ktorý vyjadruje pomer obyvateľstva v poproduktívnom veku (viac ako 64 rokov) oproti obyvateľstvu v predproduktívnom veku (od 0 do 15 rokov) bol ku koncu roka 2011 vyšší, ako priemer za Slovensko (89,34 ku 82,96 roka). Priemerný vek stúpa a dosiahol 39,11 roka. U mužov je to 37,87 roka, u žien 41,26 roka, čo je viac, ako priemer Slovenska, aj keď rozdiely medzi okresmi v kraji predstavujú až 3 roky. Oproti priemeru Slovenska je obyvateľstvo BBSK v priemere staršie o 0,57 roka. Pri porovnaní k roku 2002 bolo obyvateľstvo kraja na konci roka 2011 v priemere o 2,5 roka staršie. V predproduktívnom veku je v kraji 14,07 %, v produktívnom veku 69,63 % a v poproduktívnom veku 16,30 % obyvateľstva kraja. Najvyšší podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku je v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, najmenej v okrese Banská Bystrica. V poproduktívnom veku bol najnižší podiel obyvateľstva v okresoch Revúca a Rimavská Sobota a v produktívnom veku je najvyšší podiel v okrese Banská Bystrica až 74,15 % obyvateľstva.

Z údajov o prirodzenom pohybe obyvateľstva vieme, že pôrodnosť a živorodenosť sú nižšie, ako je úmrtnosť obyvateľov v kraji. Na Slovensku je v priemere pozitívna bilancia a rodí sa viac detí. Dojčenská úmrtnosť v Banskobystrickom kraji je nepatrne nižšia ako

priemer Slovenska, počet potratov na 100 narodených detí je oproti priemeru Slovenska zas vyšší (33,42 ku 27,66). Úmrtnosť na Slovensku postupne klesá, zlepšujú sa parametre štandardizovanej úmrtnosti podľa veku u mužov aj u žien. Podľa príčin úmrtia dominujú v kraji - rovnako ako na celom Slovensku, ochorenia srdca a ciev 52,95 % (53,42 % SR), pred nádorovými chorobami, ktoré predstavujú 21,20 % úmrtí (22,61 % v SR). Z hľadiska predčasnej úmrtnosti dospelých je závažné, že na tieto ochorenia obehového systému evidujeme dlhodobo najviac predčasných úmrtí mužov.

Druhou najčastejšou príčinou smrti je úmrtnosť na nádorové ochorenia. Analyzované údaje dokladajú, že úmrtia na zhubné nádory sú častejšie u mužov a vo vyššom počte ako u žien a že sú hlavnou príčinou predčasných úmrtí žien v produktívnom veku v kraji, aj na celom Slovensku. Z nádorových ochorení u mužov ako príčina smrti dlhodobo dominujú zhubné nádory pľúc a priedušiek, narastá počet nádorov kolorekta a prostaty, nasledujú nádory dutiny ústnej, hltanu. V incidencii a prevalencii nádorov sú na druhom mieste nádory kože (bez melanómu kože). U žien sú najčastejšími zhubnými nádormi, ak opomenieme nádory kože, rakovina prsníka, kolorekta, tela maternice a krčku maternice, nádory vaječníkov a žalúdka.

Najvyššiu mieru úmrtnosti v kraji dosahujú okresy Banská Štiavnica (12,01 ‰), Pohár a Veľký Krtíš (11,49 ‰), najnižšiu okresy Zvolen (9,19 ‰) a Banská Bystrica (9,25 ‰). Pri sledovaní úmrtnosti obyvateľstva v závislosti od veku a pohlavia je možné tak ako v republikovom priemere aj v BB kraji pozorovať nadúmrtnosť mužov.

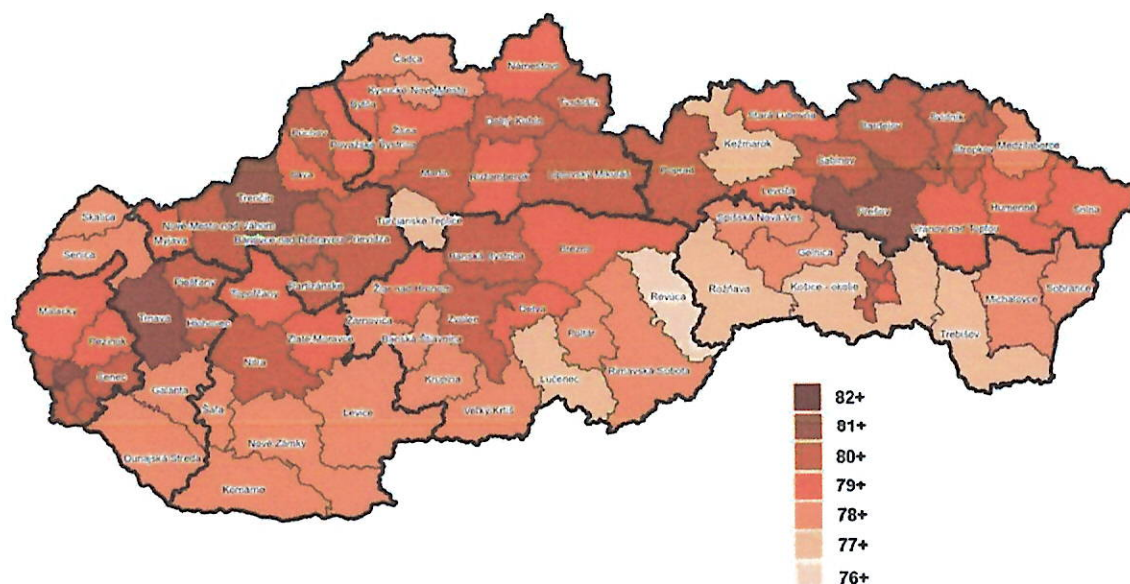
Základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Charakterizuje globálne úmrtnostné pomery v sledovanom období a je jedným z ukazovateľov zlepšenia alebo zhoršenia zdravotného stavu obyvateľstva. Stredná dĺžka života udáva priemerný počet rokov, ktoré sa práve narodená osoba môže dožiť za predpokladu, že sa po celý jeho život zachová súčasná úroveň úmrtnosti (pravdepodobnosť úmrtia v určitom veku). Stredná dĺžka života pri narodení (nádej na dožitie) má stúpajúci trend vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja a u oboch pohlaví, pričom u žien je dlhšia ako u mužov.

V roku 2019 dosiahla stredná dĺžka života žien pri narodení hodnotu 80,84 roka a stredná dĺžka života mužov pri narodení 74,31 roka. Medziročne vzrástla stredná dĺžka života u žien o 0,49 roka a u mužov poklesla o 0,49 roka. Od roku 2010 rokov vzrástla stredná dĺžka života pri narodení u žien o 2,69 roka, u mužov o 2 roky. Významným trendom je znižovanie rozdielu hodnôt strednej dĺžky života pri narodení medzi pohlaviami. V roku 2010 bol rozdiel medzi pohlaviami 7,22 roka, do roku 2019 poklesol na 6,53 roka.

Stredná dĺžka života pri narodení (t.j. očakávaná dĺžka dožitia pri narodení) sa v populácii kraja postupne predlžuje a v roku 2011 bola u mužov 70,03 roka (priemer u mužov v SR 71,27 roka) a u žien 78,43 roka (SR priemer 78,74 roka). Rodový rozdiel v strednej dĺžke života pri narodení na Slovensku je 7,19 roka v prospech žien. V rámci EÚ sú rozdiely medzi rodmi od 4,1 roka vo Švédsku až po 11,2 roka v Estónsku v prospech žien. V okresoch kraja najvyššiu hodnotu tohto parametra, t.j. strednej dĺžky života pri narodení, dosiahli muži okresu Banská Bystrica (73,02 roka) a ženy okresu Zvolen (80,19 roka). Najnižšia hodnota strednej dĺžky života pri narodení v roku 2011 bola u mužov okresu Banská Štiavnica a u žien okresu Revúca (76,56 roka).

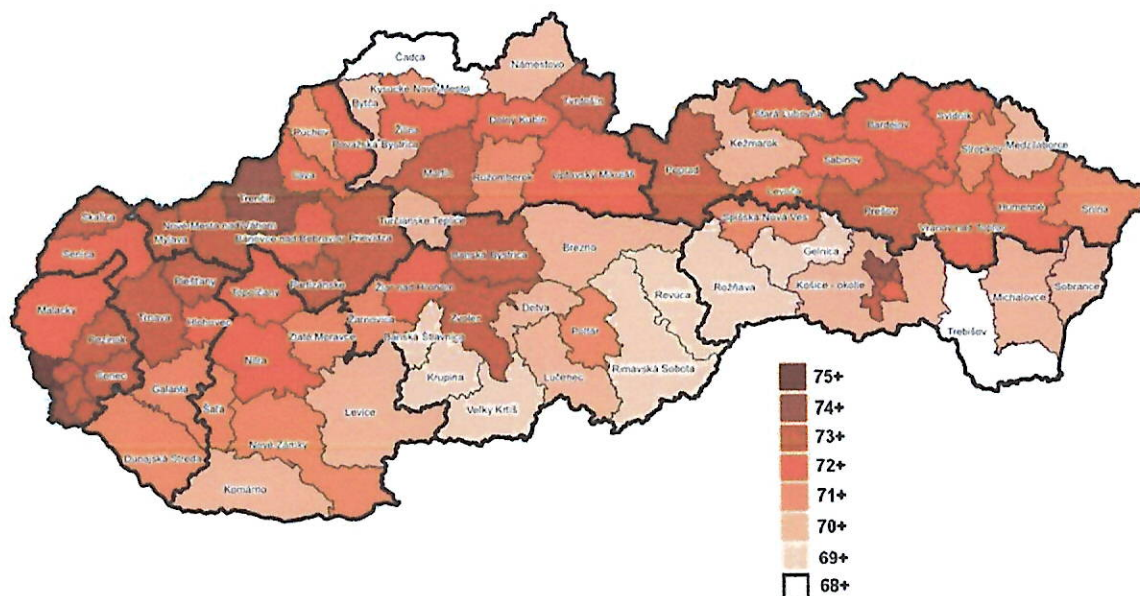
V rámci okresu Rimavská Sobota sú tieto ukazovatele o niečo horšie ako celokrajský priemer. V okresoch kraja najvyššiu hodnotu tohto parametra, t.j. strednej dĺžky života pri narodení, dosiahli ženy okresu Banská Bystrica a Zvolen. Najnižšia hodnota strednej dĺžky života pri narodení v roku 2016 bola u žien v okresoch Lučenec a Revúca.

Obr. č. 9 Stredná dĺžka života žien na Slovensku

Zdroj: <https://www.etrend.sk>

Obr. č. 10 Stredná dĺžka života mužov na Slovensku

Zdroj: <https://www.etrend.sk>

Celková miera úmrtnosti za SR je samozrejme odrazom situácie na úrovni regiónov. Rozdiel v miere štandardizovanej úmrtnosti do 64 rokov medzi okresom s najnižšou a najvyššou mierou úmrtnosti bol viac ako 2-násobný (2,2 x), u 65+ ročných 1,5 násobný (najnižšia v okrese Košice I, najvyššia v okrese Veľký Krtíš).

Nesúlad socioekonomického rozvoja s ekologickými danosťami územia tvorí hlavnú príčinu problémov životného prostredia a vyvolávania negatívnych dopadov na krajinu.

Za najvýznamnejšie (najdôležitejšie) environmentálne problémy je možné považovať:

- Abiotické prostredie: vodná erózia (plošná, výmľová a v prípade dlhotrvajúcich dažďov aj prúdová); znečistenie a zmeny v hydrologickom a hydrogeologickom režime vôd v súvislosti s antropogénnou činnosťou; znečistenie ovzdušia (priemysel, doprava, vykurovanie, kameňolomy); degradácia lesnej pôdy počas ťažby; povrchová ťažba nerastných surovín.
- Biotické prostredie: znečistenie a devastácia biotopov; likvidácia prirodzených ekosystémov a ich náhrada za bioticky málo významné ekosystémy - malá biotická diverzita; ochudobnenie fauny územia; fragmentácia biotopov; výsadba nepôvodných druhov drevín; expanzívne šírenie sa niektorých burinných a nepôvodných druhov na narušených plochách; zvýšený tlak domestikovaných druhov na prirodzené druhové spoločenstvá; selektívny nárast indiferentných skupín spoločenstiev; pokles ekologického potenciálu existujúcich biotopov spojený so zníženou biodiverzitou druhov a nízkym stupňom ekologickej stability v dôsledku negatívnych zásahov. Súčasný stav životného prostredia v záujmovom území súvisí jednak s prírodnými podmienkami, ale najmä s charakterom a s mierou ľudskej činnosti a jej rozvoja v danej oblasti. Environmentálne problémy sú spôsobené prevažne antropogénnymi stresovými faktormi (napr. znečistenie ovzdušia zo stacionárnych a mobilných zdrojov, znečistenie vôd, produkcia odpadov, hluk, poškodenie pôvodných biotopov a pod.).

V súčasnosti v dotknutom záujmovom území sú signifikantné vplyvy troch základných skupín ľudských činností:

- bývanie a zabezpečovacie funkcie urbánnych štruktúr (prevádzky zariadení občianskej vybavenosti, služieb a podnikov miestneho hospodárstva)
- poľnohospodárstvo (rastlinná a živočíšna výroba)
- priemyselná výroba (ťažba a spracovanie kameňa v blízkosti dotknutého územia)

Dotknuté územie (obec Lubeník) predstavuje bežnú obecnú aglomeráciu s malým počtom obyvateľov a s obmedzenými zdrojmi, s čím súvisia aj aktuálne environmentálne problémy.

6.14 Znečistenie ovzdušia

Znečistenie ovzdušia predstavuje jedno z najvýznamnejších environmentálnych rizík.

Početnú skupinu medzi prašnými zdrojmi tvoria na Slovensku kameňolomy, banské prevádzky a skládky. Sú však mimo miest a ich emisie majú len lokálny dosah.

V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia v mestách:

- Výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel).
- Resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel). Do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ulíc.
- Suspenzia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi).
- Minerálny prach zo stavenísk.
- Veterná erózia z neupravených mestských priestorov a skládok sypkých materiálov.
- Lokálne vykurovanie na tuhé palivá. Vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív. Očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať.
- Malé a stredné lokálne priemyselné zdroje, ktoré sú obvykle koncentrované v priemyselných zónach miest.

Hodnotené územie patrí do Oblasti riadenia kvality ovzdušia – územia obcí Jelšava, Lubeník, Chyžné, Magnezitovce, Mokrý Lúka, Revúcka Lehota.

Spoločnosť Slovomag, a.s. Lubeník sa zaoberá ťažbou a spracovaním magnezitu, produkciou a predajom žiaruvzdorných výrobkov na báze magnezitu, **prípadne železnej rudy**.

Výrobný program zahŕňa súbor sortimentov, ktoré nachádzajú uplatnenie v priemysle ocele, cementu a vápna, vo farebnej metalurgii a pri výrobe akumulčných pecí.

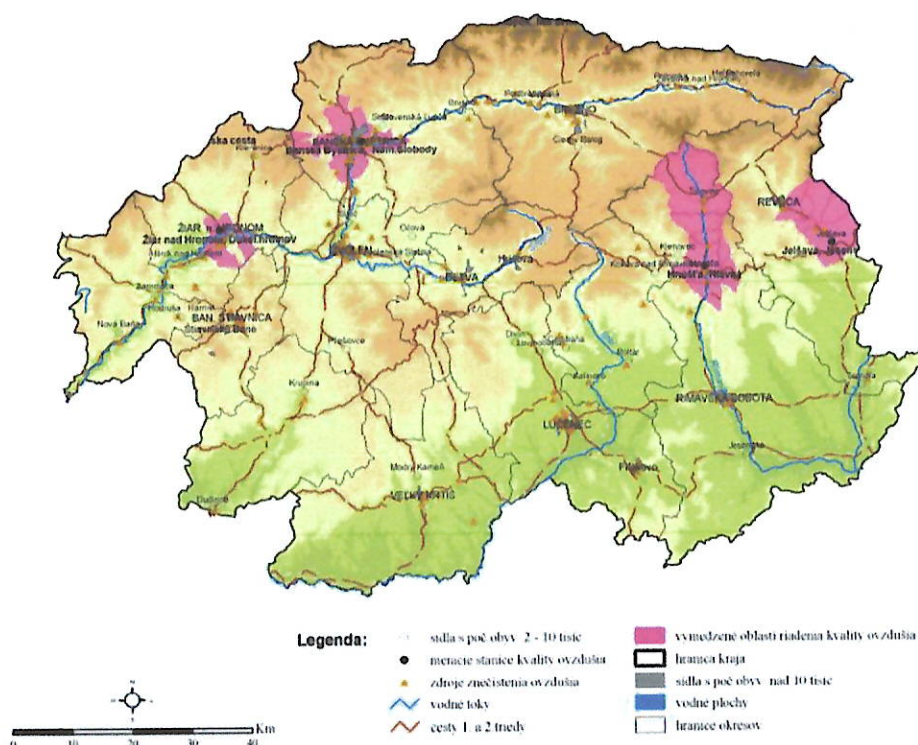
Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v podmienkach spoločnosti Slovmag, a.s. **sú jednotlivé výrobné prevádzky.**

Prehľad znečisťujúcich látok v hodnotenom území je uvedený v tab. č. 10.

Tab. č. 10 **Prekročenie znečisťujúcich látok ovzdušia v hodnotenom území**

Aglomerácia / zóna	Vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia	Znečisťujúca látka	AMS a rok prekročenia limitnej /cieľovej hodnoty
Banskobystrický kraj	Územie mesta Jelšava a obcí Lubeník, Chyžné, Magnezitovce, Mokrá Lúka, Revúcka Lehota	PM ₁₀ , PM _{2,5} , BaP	PM ₁₀ : Jelšava (2018-2020) PM _{2,5} : Jelšava 2018 (23,7 µg.m ⁻³), 2019 (20,9 µg.m ⁻³)

Zdroj: SHMÚ Bratislava; Správa o kvalite ovzdušia v SR (2021)

Obr. č. 11 **Vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia v Banskobystrickom kraji**

6.15 Hluk

Hluk sa označuje za zvukový jav vyvolávajúci nepríjemný, rušivý alebo škodlivý vnem.

Pri posudzovaní hluku sa najčastejšie zaoberáme hlukom, ktorý sa šíri vzduchom. Vibrácie sú kmitavé pohyby telies alebo mechanického kontinua. Hluk a vibrácie spolu úzko súvisia, pretože v mnohých prípadoch kmitajúce útvary sú príčinou sekundárne vznikajúceho hluku a opačne - akustická energia prenášaná vzduchom môže vyvolať rušivé kmitanie konštrukcií.

V prírode sa stretávame s náhodne sa vyskytujúcimi vibráciami posunmi v zemskej kôre, silnými vetrami, zosuvmi pôdy a pod.

Zdrojom hluku v záujmovom území je a naďalej bude predovšetkým technologická úprava magnezitu na povrchu (vo vonkajšom prostredí produkujú pásové dopravníky, drviče a

triediče technologickej linky), ktorá je lokálneho charakteru. Ďalšími zdrojmi hluku na povrchu sú hluk z dopravných frekvencií nákladnej automobilovej a železničnej dopravy. Z existujúcej pozemnej dopravy sa môžu vyskytovať dynamické odozvy technickej seizmicity.

V zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí je možné stanoviť pre predmetné územie kategóriu územia IV.

Tab. č. 11 Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí

Kategória územia	Opis chráneného územia alebo vonkajšieho priestoru	Referenčný časový interval	Prípustné hodnoty [dB]				
			Hluk z dopravy			Hluk z iných zdrojov	
			Pozemná a vodná doprava ^{b)} c)	Železničné dráhy ^{c)}	Letecká doprava		
			L _{Aeq,p}	L _{Aeq,p}	L _{Aeq,p}	L _{ASmax,p}	L _{Aeq,p}
I.	Územie s osobitnou ochranou pred hlukom, napr. kúpeľné miesta kúpeľné a liečebné areály	deň	45	45	50	-	45
		večer	45	45	50	-	45
		noc	40	40	40	60	40
II.	Priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov, ^{d)} rekreačné územie	deň	50	50	55	-	50
		večer	50	50	55	-	50
		noc	45	45	45	65	45
III.	Územie ako v kategórii II. v okolí ^{a)} diaľnic, ciest I. a II. triedy miestnych komunikácií s hromadnou dopravou, železničných dráh a letísk, mestské centrá	deň	60	60	60	-	50
		večer	60	60	60	-	50
		noc	50	55	50	75	45
IV.	Územie bez obytnej funkcie a bez chránených vonkajších priestorov, výrobné zóny, priemyselné parky, areály závodov	deň	70	70	70	-	70
		večer	70	70	70	-	70
		noc	70	70	70	95	70

Poznámky k tabuľke:

a) Prípustné hodnoty platia pre suchý povrch vozovky a nezasnežený terén.

b) Pozemná doprava je doprava na pozemných komunikáciách vrátane električkovej dopravy.

c) Zastávky miestnej hromadnej dopravy, autobusovej, železničnej, vodnej dopravy a stanovišťa taxislužieb určené iba na

nastupovanie a vystupovanie osôb sa hodnotia ako súčasť pozemnej a vodnej dopravy.

d) Prípustné hodnoty pred fasádou nebytových objektov sa uplatňujú v čase ich používania (napríklad školy počas vyučovania).

Okolie je:

- územie do vzdialenosti 100 m od osi vozovky alebo od osi príslušného jazdného pásu pozemnej komunikácie,

- územie do vzdialenosti 100 m od osi príslušnej koľaje železničnej dráhy,

- územie do vzdialenosti 500 m od okraja pohybových plôch letísk,

- územie do vzdialenosti 1 000 m od osi vzletových a pristávacích dráh územie do vzdialenosti 1 000 m od kolmého priemetu určených letových trajektórií s dĺžkou priemetu 9000 m od okraja vzletových a pristávacích dráh letísk.

Priemyselný hluk, ktorý je produkováný priemyselným areálom považujeme v zmysle platnej legislatívy za hluk z iných zdrojov. Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku sú $L_{Aeq,deň,p} = 70$ dB, $L_{Aeq,večer,p} = 70$ dB a $L_{Aeq,noc,p} = 70$ dB.

Navrhovaná činnosť musí byť v súlade s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií. Ďalej musí byť dodržané NV SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi expozíciou hluku.

IV. VPLYV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATELSTVA VRÁTANE KUMULATÍVNYCH A SYNERGICKÝCH

1. Vplyv na prírodné prostredie

1.1 Reliéf a horninové prostredie

Skládkovanie inertných odpadov v lokalite Prídel spôsobilo zmenu reliéfu a to vytvorením telesa skládky inertných odpadov, ktoré tu boli navážené v rámci doterajšej činnosti.

Pri doterajšom skládkovaní nevznikli svahové deformácie. Svahy telesa skládky sú zriadené pod prirodzeným syným uhlom a ide o relatívne stabilné svahy, ktoré sú však náchylné na eróziu v dôsledku absencie vegetačného krytu (obr. č. 12).

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Zmena navrhovanej činnosti prostredníctvom následnej technickej a biologickej rekultivácie vytvorí podmienky pre rýchlu a účinnú sanáciu dotknutého územia a minimalizáciu vplyvu skládkovania na horninové prostredie a reliéf.

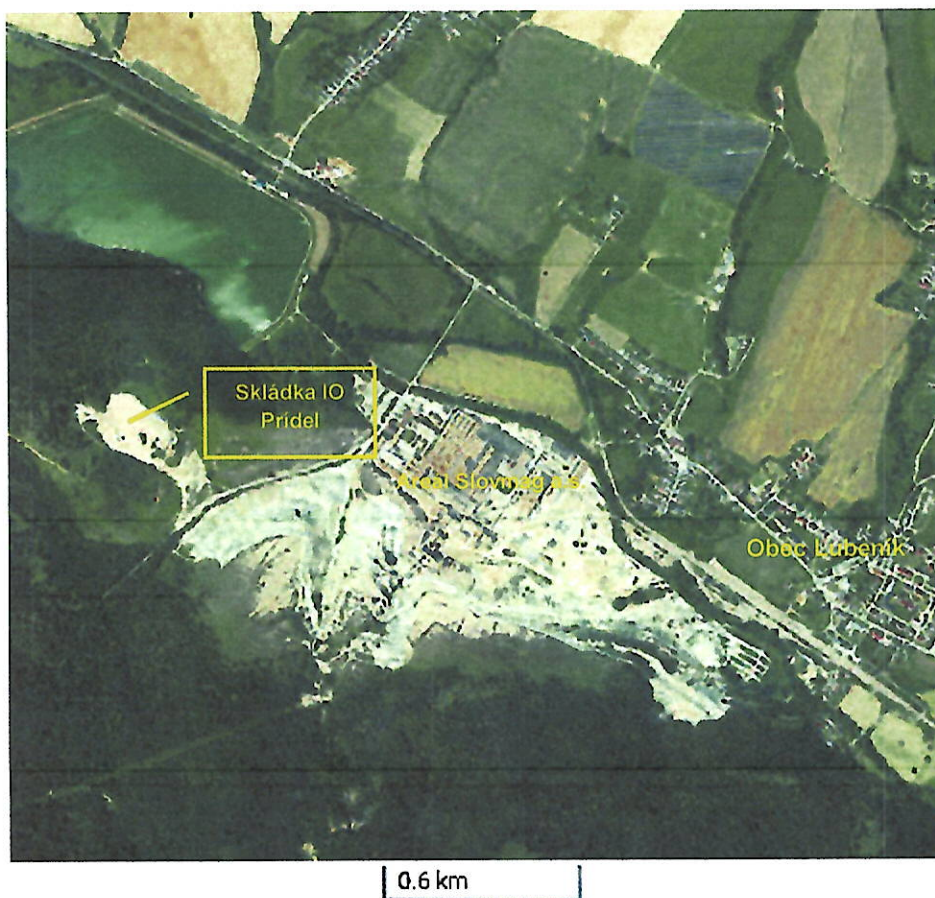
1.2 Vplyv na povrchovú vodu

Posudzovaná lokalita nie je v priamom kontakte s povrchovými tokmi ani vodnými plochami. Najbližším recipientom je Tmavý potok, ktorý preteká pri juhovýchodnom okraji hodnotenej lokality, vo vzdialenosti cca 50 m. Doprava IO pre rekultiváciu bude z areálu spoločnosti Slovmag a.s., vedená po ceste III/2842 Lubeník – Železník, v súbehu s Tmavým potokom, v dĺžke cca 800 m. Jeho kvalitatívne ovplyvnenie je možné v prípade neočakávaného havarijného úniku ropných produktov z nákladných áut a ich prestupu do povrchového toku, počas intenzívnych prívalových dažďov.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Zmena navrhovanej činnosti prostredníctvom následnej technickej a hlavne biologickej rekultivácie vytvára podmienky pre rýchlu a účinnú sanáciu dotknutého územia a minimalizáciu povrchového odtoku zrážkových vôd po obnaženom substráte.

Obr. č. 12 Pohľad na areál spoločnosti Slovmag, a.s. Lubeník
(zdroj: zbgis)

1.3 Vplyv na podzemnú vodu

Z morfológie územia a hydrogeologických pomerov hodnoteného územia nevyplýva potreba riešenia problematiky podzemných vôd. Hydrogeologické pomery hodnoteného územia sú jednoduché, skládka IO sa nachádza nad úrovňou miestnej eróznej bázy.

Vplyv navrhovanej činnosti na podzemné vody je sledovaný v 3 monitorovacích vrtoch A-1 až A-3. Vrt A-1 (referenčný vrt) je umiestnený nad skládkou IO a vrty A-2 a A-3 sú umiestnené pod skládkou IO.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Zmena navrhovanej činnosti prostredníctvom následnej technickej a hlavne biologickej rekultivácie vytvára podmienky pre rýchlu a účinnú sanáciu dotknutého územia a minimalizáciu povrchového odtoku zrážkových vôd po obnaženom substráte. Biologická rekultivácia vytvorí podmienky pre zadržiavanie zrážkových vôd v obnovenom teréne.

1.4 Vplyv na ovzdušie

Samotnú skládku inertného odpadu v hodnotenom území z hľadiska znečisťovania ovzdušia môžeme považovať za malý stacionárny zdroj znečisťovania ovzdušia. Na skládke môžu byť len zdroje TZL vo forme sekundárnej prašnosti, tá nemá stanovené limitné hodnoty.

Plochy bez vegetácie vzniknuté odlesnením a následne dotknuté skládkovaním

absorbujú a odrážajú slnečné žiarenie odlišne v porovnaní s povrchom pokrytým lesnými spoločenstvami.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Zmena navrhovanej činnosti prostredníctvom následnej technickej a hlavne biologickej rekultivácie vytvára podmienky pre rýchlu a účinnú sanáciu dotknutého územia a minimalizáciu vplyvu znečisťovania ovzdušia prachovými časticami z obnaženého substrátu.

1.5 Vplyv na pôdu

Zmena navrhovanej činnosti nevyžaduje záber lesného pôdného fondu – v súčasnosti je bez vegetačného krytu, v rozsahu 17 570 m², na časti parciel 996/2, 996/5, 996/6 a 993.

Popis zmeny:

Dochádza k zmene novým záberom pôdy.

Zmena navrhovanej činnosti prostredníctvom následnej technickej a hlavne biologickej rekultivácie vytvára podmienky pre rýchle a účinné obnovenie pôdného krytu.

1.6 Vplyv na faunu, flóru a ich biotopy

Vplyv predchádzajúceho prevádzkovania skládky IO v hodnotenej lokalite zasiahol do biotopov. PRO

Prevádzka mohla spôsobovať mechanické ohrozovanie tu žijúcich zástupcov fauny a zároveň dochádzalo aj k rušivým zvukovým (akustickým) vplyvom, ktoré vyrušovali a plašili faunu vyskytujúcu sa v okolí.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Tento vplyv zmenou navrhovanej činnosti sa obmedzí len na vplyv z prepravy odpadov v blízkosti samotného hodnoteného územia a komunikácii.

Obnova likvidovaných lesných porastov spôsobí obnovu hniezdnych a reprodukčných možností pre živočíchy stromových dutín (vtáky, plchy, netopiere, blanokrídlovce a i.) a živočíchov hrabanky, v podpovrchových norách (drobné zemné cicavce, pôdny hmyz).

Po vykonaní vhodných rekultivačných zásahov možno očakávať revitalizáciu skládkového priestoru, aj keď v podobe zmenenej oproti dnešnému stavu. Treba však zabezpečiť, aby v rámci rekultivácie boli v maximálne možnej miere využité pôvodné rastliny a zamedziť šíreniu sa inváznych a ruderalných druhov.

2. Vplyvy na krajinu

Uzavretie a rekultivácia skládky IO bude realizovaná formou technickej a biologickej rekultivácie, ktorá zahradí stopy po činnosti. Konečný efekt pri správne vykonanej rekultivácii skládky a po celkovej revitalizácii územia a jeho začlenení do okolitej krajiny nemusí byť nevyhnutne vnímaný ako negatívny. V istom zmysle možno dokonca hovoriť o príležitosti na zvýšenie ekologickej stability krajiny. Vznikom nového typu biotopu môže dôjsť k vytvoreniu podmienok pre rozšírenie nových rastlinných a živočíšnych druhov.

Sutiny sú priestorom na zimný úkryt obojživelníkov a plazov.

Pri realizácii rekultivácie a revitalizácie sa odporúča úzka spolupráca s príslušným orgánom ochrany prírody a krajiny.

Realizáciou činnosti nebude dotknutý žiadny prvok kostry USES záujmového územia, čím by bola jeho ekostabilizačná funkcia ovplyvnená alebo znížená. Tento vplyv hodnotíme ako *pozitívny*.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Rekultivácia a uzavretie skládky IO Prídel I. etapa bola podmienená ukončením skládkovania, čo sa aj stalo. Realizáciou navrhovanej činnosti dochádza k zmene, ktorá vytvára podmienky pre rýchlu a účinnú sanáciu dotknutého územia a minimalizáciu povrchového odtoku zrážkových vôd po obnaženom substráte. Biologická rekultivácia vytvorí podmienky pre zadržiavanie zrážkových vôd v obnovenom teréne.

3. Vplyv na obyvateľstvo

Negatívne vplyvy rekultivácie skládky IO Prídel I. etapa sú vo všeobecnosti spojené s dopravou rekultivačných vrstiev. Vzhľadom na skutočnosť, že zmena navrhovanej činnosti bude vykonávaná vo vzdialenosti cca 1 300 m od obce Lubeník a doprava rekultivačných vrstiev na rekultivovanú skládku IO je vedená mimo zastavaného územia, táto činnosť nespôsobuje nový vplyv na obyvateľstvo.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Hodnotenie zdravotných rizík

Pri dodržaní platných bezpečnostných a hygienických limitov zmena navrhovanej činnosti nebude zdrojom toxických, alebo iných škodlivín a žiadnym spôsobom neovplyvní zdravotný stav dotknutého obyvateľstva.

Na základe doterajších skúseností s prevádzkou spoločnosti, ako aj vzhľadom na pomerne veľkú vzdialenosť najbližšej obytnej zóny (cca 1,3 km), nepredpokladáme, že prevádzka navrhovanej zmeny činnosti bude spojená s ohrozením zdravotného stavu dotknutého obyvateľstva vplyvom hluku, emisií, resp. používaním látok s nebezpečnými vlastnosťami v prevádzke.

Zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 2 ods. 1 písm. v) definuje hodnotenie rizika ako proces vyhodnocovania pravdepodobnosti a závažnosti škodlivého účinku na človeka v dôsledku expozície nebezpečnému faktoru za definovaných podmienok z definovaných zdrojov.

Hodnotenie zdravotných rizík pozostáva z

1. určenia nebezpečnosti,
 2. zhodnotenia expozície,
 3. určenia vzťahu dávky a účinku a z
 4. charakteristiky rizika v životnom prostredí
- (kvalitatívny a kvantitatívny popis závažnosti pravdepodobného poškodenia zdravia, neistota odhadu rizika).

Zdravotné riziká sa teda chápu ako pravdepodobnosť vzniku škodlivých účinkov na ľudí v dôsledku ich nadlimitnej expozície nebezpečným, zdraviu škodlivým faktorom. Pojem „limit“ zákon č. 355/2007 Z.z. pritom definuje ako „úroveň expozície, ktorá aj keď sa pravidelne opakuje počas života, nebude nikdy viesť k negatívnemu účinku na zdravie, ako sa dá predpokladať podľa súčasného stavu poznania“.

Zdraviu škodlivé faktory životného prostredia a pracovného prostredia sú fyzikálne, chemické a biologické faktory, ktoré podľa súčasných poznatkov vedy spôsobujú, alebo môžu spôsobiť poruchy zdravia, a ľudský organizmus zaťažujúce faktory vyplývajúce zo životných podmienok, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú fyziologické a psychické funkcie ľudí.

Systém hodnotenia zdravotných rizík je založený v prvom rade na identifikácii významných faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu ovplyvniť zdravie ľudí a na ich následnej objektivizácii, čiže zistení ich reálnej úrovne meraním, vykonaným predpísaným spôsobom.

Ak sa o niektorých zdravotných faktoroch životného prostredia a pracovného prostredia objektívne predpokladá, že neovplyvňujú významným spôsobom zdravie ľudí, posúdením rizika z týchto faktorov sa preukáže, že riziko nie je potrebné podrobne hodnotiť. Riziká z ostatných, významnejších faktorov sa posúdia na základe výsledkov uskutočnenej objektivizácie a výsledný posudok o riziku je konštatovaním o tom, či existuje reálne riziko poškodenia zdravia ľudí a či je potrebné vykonať konkrétne opatrenia na odstránenie, alebo na zmiernenie tohto rizika.

Na základe dôkladného hodnotenia vplyvov na životné prostredie je zrejmé, že charakter a rozsah zmeny navrhovanej činnosti nenesie so sebou zdravotné riziká pre obyvateľstvo obytných zón. Možným priamym potenciálnym zdravotným rizikám (rizikové faktory: emisie znečisťujúcich látok - chemický faktor a hluk - fyzikálny faktor) budú pri prevádzke navrhovanej činnosti vystavení iba zamestnanci (obsluha), ktorí budú poverení na výkon jednotlivých úkonov pri terénnych úpravách.

Pre realizáciu zmeny navrhovanej činnosti budú v zmysle platnej legislatívy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci využité existujúce dokumentácie organizácie.

Posudzovanie vplyvov, pochádzajúcich z rôznorodých činností, či už antropogénnych alebo prírodných, na zdravie ľudí, je procesom veľmi komplikovaným a komplexným. Vplyvy na zdravie človeka pochádzajú z mnohých zdrojov a z medicínskeho pohľadu je veľmi problematické extrahovať jeden zdroj a sledovať jeho účinky (či už kvalitatívne alebo kvantitatívne). Riziká možno vo všeobecnosti rozdeliť na:

- riziko akútneho charakteru (nehody, havárie),
- riziko chronického charakteru (expozícia polutantom cez znečistené ovzdušie, hluk, vodu, pôdu).

Úniky znečisťujúcich látok, ktoré sa môžu vyskytovať vo veľmi nízkych koncentráciách, ale z hľadiska dlhodobého pôsobenia môžu predstavovať riziko pre človeka.

V zmysle tohto rozdelenia môžeme konkrétne zdravotné riziká terénnych úprav rozdeliť na:

- riziko akútneho charakteru v dôsledku dopravných nehôd a havárií strojov,
- riziko chronického charakteru v dôsledku vdychovania znečisťujúcich látok prachových častíc emitovaných do ovzdušia počas terénnych prác,
- riziko chronického charakteru v dôsledku zvýšenej hlukovej záťaže počas terénnych úprav zamestnancami.

Pri rekultivačných prácach budú dodržiavané tie isté zásady, aké sú zavedené v prevádzke organizácie. Vzhľadom k tomu nie je predpoklad, že realizácia navrhovanej zmeny činnosti bude negatívne ovplyvňovať zdravie, pohodu a kvalitu života obyvateľov obce Lubeník.

Negatívne vplyvy prevádzky sa môžu prejavovať u pracovníkov vykonávajúcich rekultiváciu. V pracovnom prostredí sa vyskytujú rizikové faktory, najmä prašnosť, hlučnosť a vibrácie. Ohrozenie pracovníkov týmito rizikovými faktormi vyplýva z charakteru činnosti na skládke, ktorej podstatou je vyklápanie, rozhrňanie, zhutňovanie a ostatné práce.

Podmienky ochrany života a zdravia pri tejto práci stanovujú najmä tieto právne predpisy:

- zákon č. 126/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- NV SR č. 117/2002 Z.z. o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov pri banskej činnosti a pri dobývaní ložísk nevyhradených nerastov,
- NV SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení neskorších predpisov,
- NV SR č. 416/2005 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám v znení neskorších predpisov.

Tieto a ďalšie právne predpisy stanovujú základné požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ktoré vieme rozdeliť a zovšeobecniť :

- používanie pracovných a ochranných pomôcok,
- dodržiavanie pracovných a technologických postupov,
- bezpečnostné školenia a kontroly,
- odborná spôsobilosť zodpovedných osôb,
- znalosť pracovných postupov a manuálov,
- znalosť havarijných postupov pri neštandardných situáciách,
- zdravotná starostlivosť, preventívne prehliadky.

Pre realizáciu zmeny navrhovanej činnosti budú v zmysle platnej legislatívy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci využité existujúce dokumentácie organizácie.

Vzhľadom na charakter zmeny navrhovanej činnosti a na požiadavku plnenia prísnych bezpečnostných predpisov sú riziká bežné, ako pri inej činnosti.

Prevádzkovateľ zmeny navrhovanej činnosti zrealizuje preventívne opatrenia s cieľom eliminácie a zníženia zdravotného rizika pre zamestnancov, vznikajúce v súvislosti s ich pracovnou činnosťou. Pri zabezpečovaní a realizácii preventívnych opatrení na ochranu zdravia vychádza zo zákonných požiadaviek na ochranu zdravia, vyplývajúce najmä zo zákonov č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v platnom znení, zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, ako aj z NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v platnom znení, č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v platnom znení.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

4 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na životné prostredie je spracované v nasledujúcej tab. č. 12.

Tab. č. 12 Hodnotenie vplyvov podľa ich významnosti, plošného a časového pôsobenia

Environmentálny vplyv	Bez vplyvu	Veľkosť	Významnosť vplyvu	Pravdepodobnosť vplyvu	Doba trvania vplyvu	Vratnosť vplyvu
Vplyv na obyvateľstvo		lokálny pozitívny	málo významný	málo pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na horninové prostredie		lokálny pozitívny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na pôdu		lokálny pozitívny	málo významný	istý	trvalý	nevratný
Vplyv na klimatické pomery		lokálny pozitívny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na ovzdušie		lokálny pozitívny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv dopravy		lokálny negatívny	málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv na hydrologické pomery		lokálny pozitívny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na faunu		lokálny pozitívny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na flóru		lokálny pozitívny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na chránené územia	bez vplyvu					
Vplyv na USES		lokálny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na krajinu		lokálny pozitívny	málo významný	istý	trvalý	nevratný
Vplyv na urbánny komplex a využívanie zeme		lokálny pozitívny	málo významný	pravdepodobný	trvalý	nevratný
Vplyv na paleontologické náleziská	bez vplyvu					
Vplyv na odpady		lokálny	významný	istý	trvalý	nevratný

Z uvedeného vyhodnotenia vyplýva, že zmena navrhovanej činnosti spojená s navrhovanou činnosťou – ***Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel I. etapa*** a teda s jej následnou technickou a biologickou rekultiváciou obsahuje pozitívne vplyvy, ktoré sú spojené predovšetkým s:

- ovplyvnením scenérie krajiny
- znížením emisií
- so stabilitou horninového prostredia
- znečisťovaním ovzdušia (znížením prašnosti)
- zlepšením mikroklimatických pomerov
- s pozitívnym ovplyvnením režimu povrchových a podzemných vôd
- s pozitívnym ovplyvnením migrácie živočíchov a potenciálnej vegetácie
- s pozitívnym vplyvom na využívanie krajiny

Nevratnými vplyvmi posudzovanej činnosti budú len pozitívne lokálne, pravdepodobné a málo pravdepodobné vplyvy, ktoré nie je žiaduce vrátiť nakoľko navrhovaná činnosť uzatvorením a rekultiváciou skládky IO dochádza k zmierňovaniu vplyvu predošlej činnosti súvisiacej so skládkovaním.

Z hľadiska komplexného posúdenia očakávaných vplyvov môžeme zhodnotiť, že vo väčšine sledovaných ukazovateľov je činnosť hodnotená ako pozitívna, resp. bez vplyvu alebo so zanedbateľným vplyvom.

Popis zmeny:

Vplyvy navrhovanej zmeny v rámci komplexného posúdenia sú výrazne priaznivejšie, ako v prípade jej nerealizovania.

V súvislosti s očakávanými vplyvmi a ďalšími možnými rizikami prevádzky navrhovanej činnosti boli prijaté opatrenia na minimalizáciu a predchádzanie negatívnym vplyvom a ich následkom.

Cieľom zámeru je nielen vplyvy identifikovať, ale aj navrhnúť environmentálne opatrenia na minimalizovanie nepriaznivých dopadov činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia vrátane zdravia.

1. Územnoplánovacie opatrenia

Prípravné práce

Pre realizáciu zmeny navrhovanej činnosti budú v zmysle platnej legislatívy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci využité existujúce dokumentácie organizácie.

Realizácia

- Akceptovať odporúčania, návrhy a záväzky vyplývajúce z priebehu procesu posudzovania vplyvov v rozsahu, v akom boli premietnuté do vyjadrení, stanovísk a rozhodnutí príslušných orgánov.
- Pri kontrolných dňoch a inom pobyte osôb zabezpečiť dodržiavanie všeobecných zásad dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré sú dané v zákone č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v jeho vykonávacích nariadeniach.
- Pri nakladaní s ostatnými stavebnými odpadmi dodržiavať príslušné ustanovenia zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch.
- Pracovníci, ktorí sú akoukoľvek činnosťou zúčastnení na prácach spojených s uzatváraním a rekultiváciou skládky v musia byť preukázateľne oboznámení a poučení s príslušným postupom prác a bezpečnostnými predpismi.
- Všetky predpisy súvisiace s prevádzkou musia byť pracovníkom kedykoľvek k dispozícii.
- Pracovníci sú povinní pred začatím prác skontrolovať bezpečnosť pracoviska.
- Počas búrkovej činnosti musia pracovníci opustiť stavenisko.
- Pracovníci sú povinní používať osobné ochranné pomôcky v zložení a rozsahu, ktorý určuje pre jednotlivé činnosti príslušný predpis.
- Pri zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami dodržiavať opatrenia uvedené v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách, príslušnej legislatíve a podmienkach orgánov štátnej správy.
- Pri nakladaní s nebezpečnými odpadmi dodržiavať povinnosti uvedené v zákone č. 79/2015 Z.z. o odpadoch, príslušnej legislatíve a podmienkach orgánov štátnej správy.
- Pri prevádzke zdroja znečisťovania ovzdušia dodržiavať povinnosti uvedené v zákone č. 137/2010 Z.z. o ovzduší, príslušnej legislatíve a podmienkach orgánov štátnej správy.
- Zabezpečiť dodržiavanie všeobecných zásad dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré sú dané v zákone č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v jeho vykonávacích nariadeniach.

2. Technické a technologické opatrenia

- Pri výkone uzatvárania a rekultivácie dodržiavať technologické opatrenia, ktoré sú definované v návodoch na obsluhu.
- Vykonávať pravidelné kontroly stavu telesa skládky a sledovať príznaky možného vzniku zosuvu (napr. viditeľné poklesy, vznik zátrhov, uvoľnené kusy horniny, zmrznutá hmota a pod.).

3. Organizačné a prevádzkové opatrenia

- dodržiavať platné technické, organizačné, bezpečnostné a hygienické predpisy súvisiace s navrhovanými činnosťami,
- pri prevádzke dodržiavať vyhlášku MV SR 94/2004 Z.z. (v znení č. 307/2007 Z.z., 225/2012 Z. z.), ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a užívaní stavieb,
- viesť evidenciu o odpadoch predpísaným spôsobom a poskytovať všetky údaje o prevádzke požadované legislatívou, príslušným orgánom štátnej správy,
- pri preprave výkopovej zeminu pre spätný zasyp, podľa potreby a v závislosti od klimatických podmienok skrúpať komunikácie určené na prepravu,
- vybrať a preškoliť pracovníkov zodpovedných za príjem výkopovej zeminu z hľadiska posúdenia vhodnosti jej použitia vo vzťahu k ochrane životného prostredia a podmienkam pre spätné zasypávanie,
- s odpadmi vzniknutými počas terénnych úprav nakladať v súlade s požiadavkami legislatívy, pred odovzdaním oprávnenej organizácii ich ukladať do zodpovedajúcich obalov, označovať ich a umiestňovať do skladu odpadov,
- dopĺňanie pohonných hmôt, vykonávanie opráv a údržby strojov uskutočňovať len v areáli spoločnosti Slovmag, a.s.,
- vykonávať pravidelnú kontrolu technického stavu strojov a automobilov prevádzkovateľa za účelom zabezpečenia ich dobrého technického stavu počas práce v prevádzke, vizuálne kontrolovať technický stav nákladných áut privádzajúcich výkopovú zeminu do areálu,
- zabezpečiť primeranú čistotu dopravných prostriedkov vychádzajúcich na verejné komunikácie.

4. Iné opatrenia

Opatrenia vyplývajúce z referenčných dokumentov pre najlepšie dostupné techniky
Aby sa zabránilo uvoľňovaniu rozptýlených a sústredených prachových aj pachových emisií, budú sa uplatňovať v súlade s referenčným dokumentom (BREF) pre najlepšie dostupné techniky (BAT):

- opatrenia pre prašné operácie,

Poprojektová analýza

Poprojektová analýza bude súčasťou dokumentácie uzavretia a rekultivácie skládky IO po ukončení jej životnosti.

Kompenzačné opatrenia

Pre navrhovanú zmenu sa nenavrhujú, pretože samotná rekultivácia je kompenzáciou ujmy voči dotknutému životnému prostrediu.

Popis zmeny:

Vzhľadom na to, že navrhovaná zmena bude realizovaná aj v kontakte s existujúcou skládkou IO Prídel II. etapa, všetky opatrenia pre túto činnosť ostávajú v platnosti a rozširujú sa o niektoré špecifické opatrenia, ktoré vyplynuli z procesu hodnotenia navrhovanej zmeny.

Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

V prípade, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala bolo by to v rozpore so zákonom 79/2015 Z.z. o odpadoch, v znení neskorších predpisov, súvisiacej legislatívy a podmienok orgánov štátnej správy. Navyše dotknuté územie v časti, kde bolo ukončené skládovanie inertných odpadov predstavuje obnažený substrát s negatívnymi vplyvmi na jednotlivé zložky životného prostredia.

Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Realizácia navrhovanej činnosti je umiestnená v katastrálnom území obce Lubeník, ktorá je súčasťou okresu Revúca.

Táto zmena spôsobom opísaným v tomto oznámení o zmene je v súlade aj so zákonom č. 79/2015 Z. z. Zákon o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

O hodnotenom území je v súčasnosti zhromaždené dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých môžeme konštatovať, že najdôležitejšie environmentálne problémy boli identifikované a riešené, či už existujúcou legislatívou, alebo navrhovanými zmierňovacími opatreniami. Boli posúdené najvýznamnejšie vplyvy navrhovanej zmeny na životné prostredie a obyvateľstvo. Na základe výsledkov posúdenia je možné konštatovať, že pre ďalšie posudzovanie vplyvu zmeny „*Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel I - I. etapa*“ na životné prostredie a obyvateľstvo bude postačujúca komparácia identifikovaných vplyvov so skutočnými hodnotami zistenými počas realizácie navrhovanej činnosti. Z uvedených dôvodov ***nepokladáme za potrebné ďalšie posudzovanie*** v zmysle zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene doplnení niektorých zákonov.

Navrhovaná zmena je v súčasnosti jediným optimálnym riešením, pretože sa využije synergický efekt viacerých činností:

→ zneškodňovanie inertných odpadov prebiehalo na existujúcom zariadení ↔ po ukončení prevádzky nutnosť rekultivácie ↔ použitie výkopovej zeminy (odpad, vedľajší produkt, napr. z výstavby rybníkov) ↔ materiálové zhodnotenie stavebných odpadov spätným zasypávaním ↔ rekultiváciu skládky IO ←.

Okrem významných prínosov pre životné prostredie má navrhovaná zmena aj nezanedbateľný ekologický prínos.

V. VŠEOBECNÉ ZROZUMITELNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

1. Navrhovateľ

SLOVMAG a.s. Lubeník
Lubeník 236
049 18 Lubeník

2. Zmena navrhovanej činnosti

Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel - I. etapa

3. Dôvody pre umiestnenie

Nakoľko voľná kapacita Skládky IO Prídel I. etapa sa zaplnila, investor pristúpil k jej uzavretiu a rekultivácii.

4. Opis zmeny

Názov stavby:

Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel I - I. etapa

Zatriedenie skládky

podľa § 2, ods. (1) Vyhlášky MŽP SR č 382/2018 Z. z. :

Skládka odpadov na inertný odpad,

Návrh riešenia uzavretia a rekultivácie skládky IO musí byť v súlade s aktuálnou legislatívou, podmienky, požiadavky a podrobnosti výstavby určuje Vyhláška MŽP SR č. 382/2018 Z.z.

Povolenie výstavby a prevádzky skládky

Súčasná prevádzka skládky IO je povolená Rozhodnutím OÚ v Revúcej, OŽP číslo: OH-F/2001/01950-Ča zo dňa 27.11.2001, ktoré bolo zmenené ***Rozhodnutím OÚ OŽP v Revúcej č. OH-F/2002/02172 zo dňa 14.2.2002 a v zmysle vyhlášky MŽ SR č. 283/2001 bola skládka zaradená - skládka odpadov na inertný odpad.***

Záber územia

Územie riešeného uzavretia a rekultivácie skládky odpadov sa nachádza v k.ú. obce Lubeník. Celková plocha územia návrhu uzavretia a rekultivácie v I. etape je 17 570 m² a týka sa **časti** parciel 996/2, 996/5, 996/6 a 993.

Navrhované riešenie uzavretia a rekultivácie skládky predpokladá využitie jestvujúcich objektov, ktoré sú situované v areály skládky. Jedná sa o nasledovné objekty a vybavenie skládky:

- Informačná tabuľa.
- Uzamykatel'ná rampa.
- Prístup je zabezpečený jestvujúcou prístupovou cestou.
- Prevádzkový objekt - podľa potreby.
- Zberný rigol pre zachytenie a odvedenie čistých zrážkových vôd do recipientu.
- Monitorovací systém podzemných vôd.

Zdôvodnenie potreby navrhovanej zmeny činnosti v danej lokalite

Nakoľko voľná kapacita Skládky IO Prídel I. etapa sa postupne zaplnila je potrebné zabezpečiť jej uzavretie a rekultiváciu.

Hlavným účelom stavby a súvisiacich technických opatrení je spoľahlivé zabezpečenie telesa skládky pred ďalšou dotáciou (priesakom) zrážkových vôd do telesa skládky a zabezpečenie stability telesa odpadu, čím sa podstatnou mierou eliminujú potenciálne negatívne vplyvy na okolité životné prostredie. Uzavretím a rekultiváciou časti skládky sa dosiahne zníženie produkcie priesakových vôd, čo má environmentálny aj ekonomický efekt po dobu následnej starostlivosti o skládku. Potreba technických opatrení vychádza z nutnosti ochrany podzemných, ale aj povrchových vôd a vytvorenia stabilného vegetačného krytu na povrchu bývalej skládky. Nie zanedbateľným dôvodom na rekultiváciu skládky je aj estetické a ochranné kritérium, kde sa doterajší priestor skládky zosúladi s celkovým razom krajiny, kde už nebude bývala skládka pôsobiť esteticky rušivo na okolie.

Je to podmienené týmito zrejmyými dôvodmi:

Realizácia navrhovaného riešenia bude mať takmer výlučne pozitívne vplyvy na životné prostredie.

V prípade, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala bolo by to v rozpore so zákonom 79/2015 Z.z. o odpadoch, v znení neskorších predpisov, súvisiacej legislatívy a podmienok orgánov štátnej správy. Navyše dotknuté územie v časti, kde bolo ukončené skládkovanie inertných odpadov predstavuje obnažený substrát s negatívnymi vplyvmi na jednotlivé zložky životného prostredia.

Z hodnotenia vplyvov vyplýva, že zmena navrhovanej činnosti spojená s navrhovanou činnosťou – ***Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel I. etapa*** a teda s jej následnou technickou a biologickou rekultiváciou obsahuje pozitívne vplyvy, ktoré sú spojené predovšetkým s:

- ovplyvnením scenérie krajiny
- znížením emisií
- so stabilitou horninového prostredia
- znečisťovaním ovzdušia (znížením prašnosti)
- zlepšením mikroklimatických pomerov
- s pozitívnym ovplyvnením režimu povrchových a podzemných vôd
- s pozitívnym ovplyvnením migrácie živočíchov a potenciálnej vegetácie
- s pozitívnym vplyvom na využívanie krajiny

Nevratnými vplyvmi posudzovanej činnosti budú len pozitívne lokálne, pravdepodobné a málo pravdepodobné vplyvy, ktoré nie je žiaduce vrátiť nakoľko navrhovaná činnosť uzatvorením a rekultiváciou skládky IO dochádza k zmierňovaniu vplyvu predošlej činnosti súvisiacej so skládkovaním.

Z hľadiska komplexného posúdenia očakávaných vplyvov môžeme zhodnotiť, že vo väčšine sledovaných ukazovateľov je činnosť hodnotená ako pozitívna, resp. bez vplyvu alebo so zanedbateľným vplyvom.

Vplyvy navrhovanej zmeny v rámci komplexného posúdenia sú výrazne priaznivejšie, ako v prípade jej nerealizovania.

V súvislosti s očakávanými vplyvmi a ďalšími možnými rizikami prevádzky navrhovanej činnosti boli prijaté opatrenia na minimalizáciu a predchádzanie negatívnym vplyvom a ich následkom.

Cieľom zámeru je nielen vplyvy identifikovať, ale aj navrhnúť environmentálne opatrenia na minimalizovanie nepriaznivých dopadov činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia vrátane zdravia.

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti bolo vypracované na základe dostupných relevantných podkladov a na základe toho je možné konštatovať, že zmena navrhovanej činnosti je akceptovateľné tak pre obyvateľstvo, ako aj pre blízke okolie.

Navrhovaná zmena je v súčasnosti jediným optimálnym riešením, pretože sa využije synergický efekt viacerých činností:

→ zneškodňovanie inertných odpadov prebiehalo na existujúcom zariadení ↔ po ukončení prevádzky nutnosť rekultivácie ↔ použitie výkopovej zeminy (odpad, vedľajší produkt, napr. z výstavby rybníkov) ↔ materiálové zhodnotenie stavebných odpadov spätným zasypávaním ↔ rekultiváciu skládky IO ← .

Okrem významných prínosov pre životné prostredie má navrhovaná zmena aj nezanedbateľný ekologický prínos.

Na základe realizácie posúdenia navrhovanej činnosti je možné deklarovat environmentálnu prijateľnosť realizácie zmeny navrhovanej činnosti.

VI. PRÍLOHY

1 Informácia, či navrhovaná činnosť bola posudzovaná podľa zákona

Navrhovaná činnosť nebola posudzovaná č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2 Mapy širších vzťahov s označením umiestnenia zmeny navrhovanej činnosti v danej obci a vo vzťahu k okolitej zástavbe

Obrázky v texte:

		Mierka
Obr. č. 1	Situačná mapa širšieho okolia	1 : 50 000
Obr. č. 2	Lokalizácia navrhovanej činnosti	grafická
Obr. č. 3	Základné geomorfologické jednotky	bez mierky
Obr. č. 4	Geologická mapa hodnoteného územia	grafická
Obr. č. 5	Prehľadná mapa pôdnych pomerov	bez mierky
Obr. č. 6	SHCHVÚ017 Muránska planina – Stolica	bez mierky
Obr. č. 7	SKÚEV0285 Alúvium rieky Muráň	bez mierky
Obr. č. 8	Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR	bez mierky
Obr. č. 9	Stredná dĺžka života žien na Slovensku	bez mierky
Obr. č. 10	Stredná dĺžka života žien na Slovensku	bez mierky
Obr. č. 11	Vymedzené oblasti riadenia kvality ovzdušia v BBSK	grafická
Obr. č. 12	Pohľad na areál spoločnosti Slovmag, a.s. Lubeník	bez mierky

3 Dokumentácia k zmene navrhovanej činnosti

- Koordinačná situácia
- Situácia stavby
- Pozdĺžny rez 1
- Vzorový rez – rekultivačné vrstvy
- Zoznam zneškodňovaných odpadov na skládke IO

VII. DÁTUM SPRACOVANIA

Rožňava, 30.1.2026

VIII. MENO, PRIEZVISKO, ADRESA A PODPIS SPRACOVATEĽA

1 Spracovateľ zámeru

ENVEX, s.r.o.
Šafárikova 91
048 01 Rožňava

Ing. Marián Bachňák
konateľ

IX. PODPIS OPRÁVNENÉHO ZÁSTUPCU NAVRHOVATEĽA

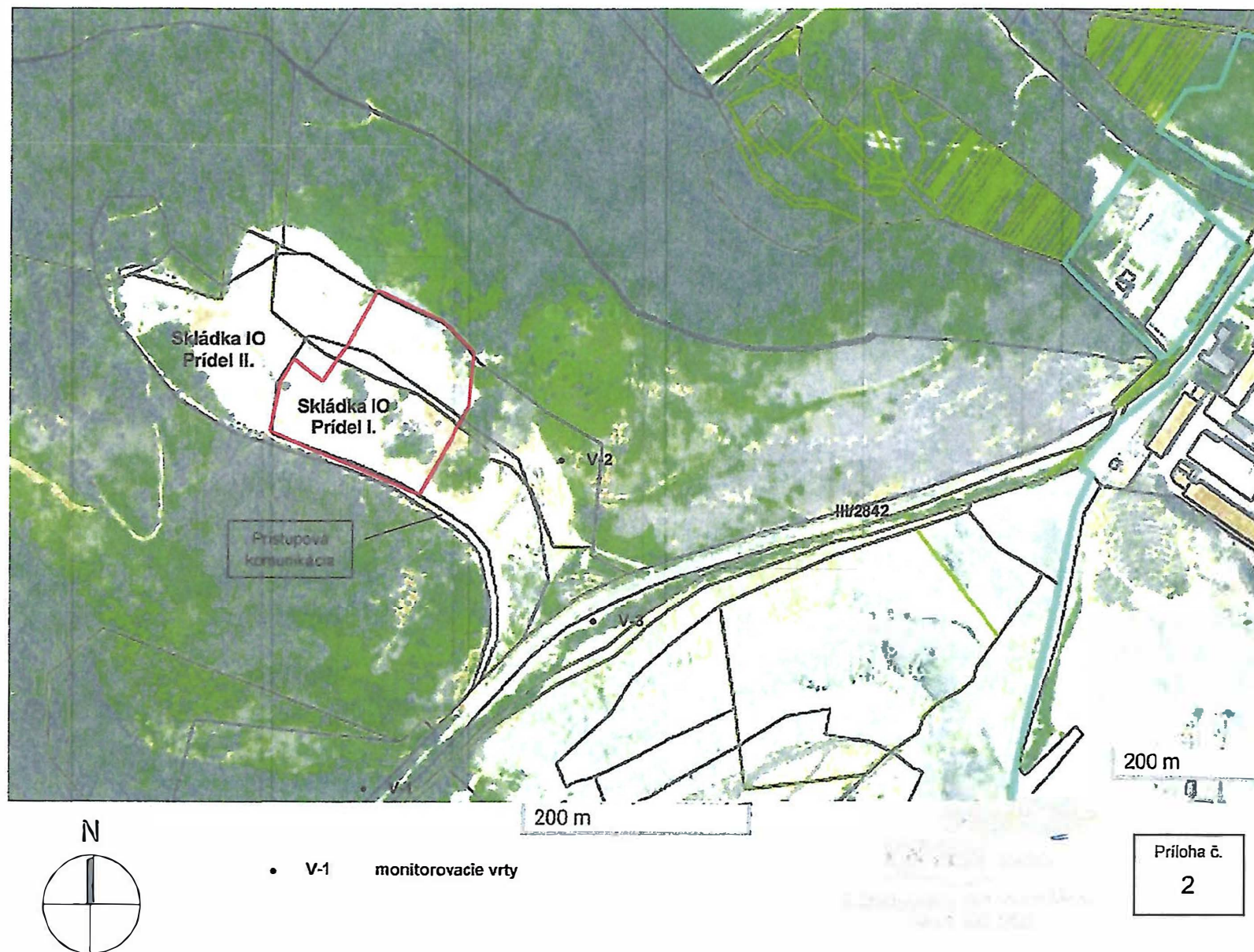
člen predstavenstva
Ing. Alexander Novota
Stálicová 1478/3
040 12 Košice

člen predstavenstva
Ing. Slavomír Sabol
Slovenská 3304/90
080 01 Prešov

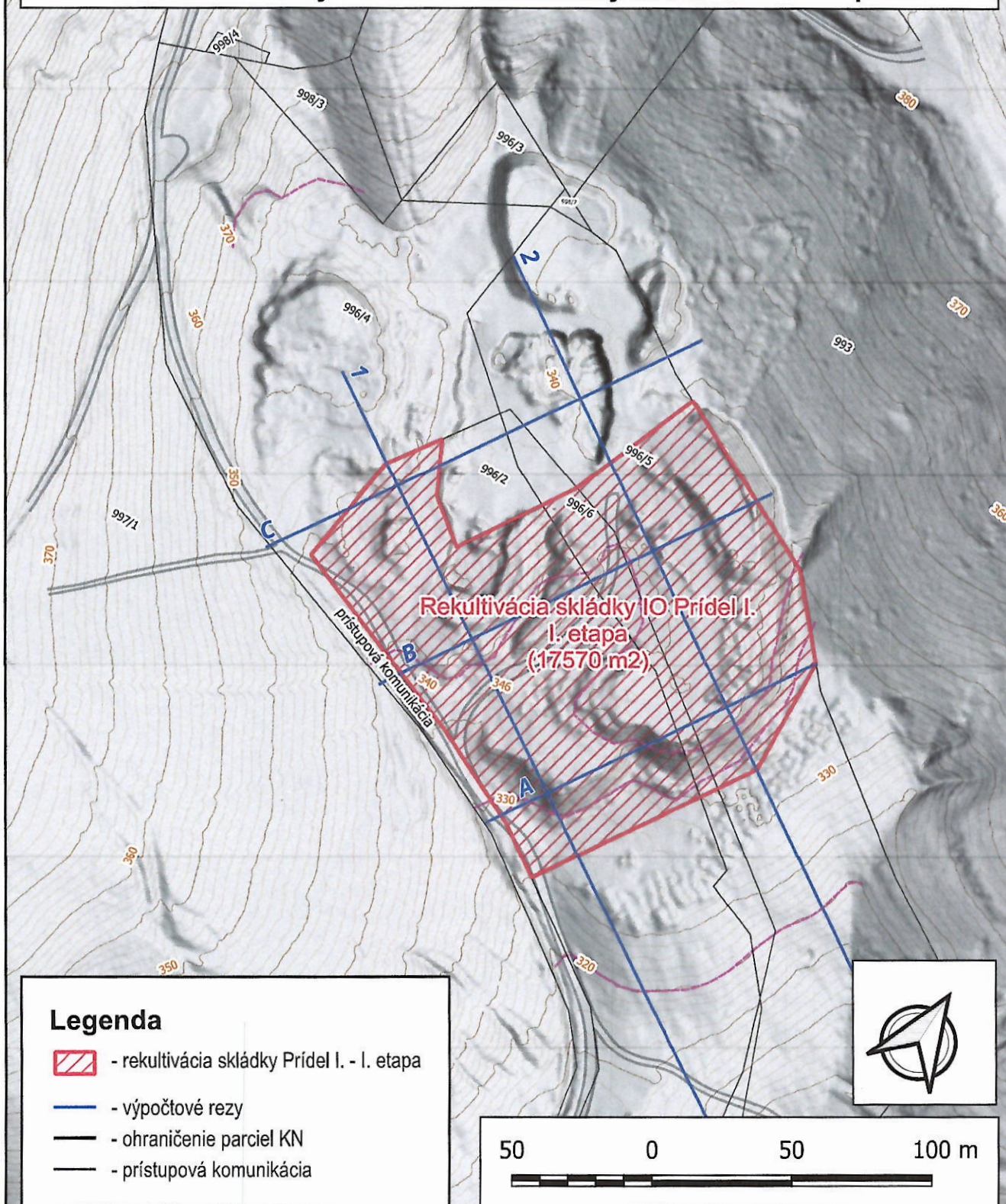
Dokumentácia k zmene navrhovanej činnosti

Akcia: Skládka IO Prídel I. - I. etapa
Stupeň: Dokumentácia pre stavebné povolenie

KOORDINAČNÁ SITUÁCIA

Situácia stavby - Rekultivácia skládky IO Prídel I. - I. etapa

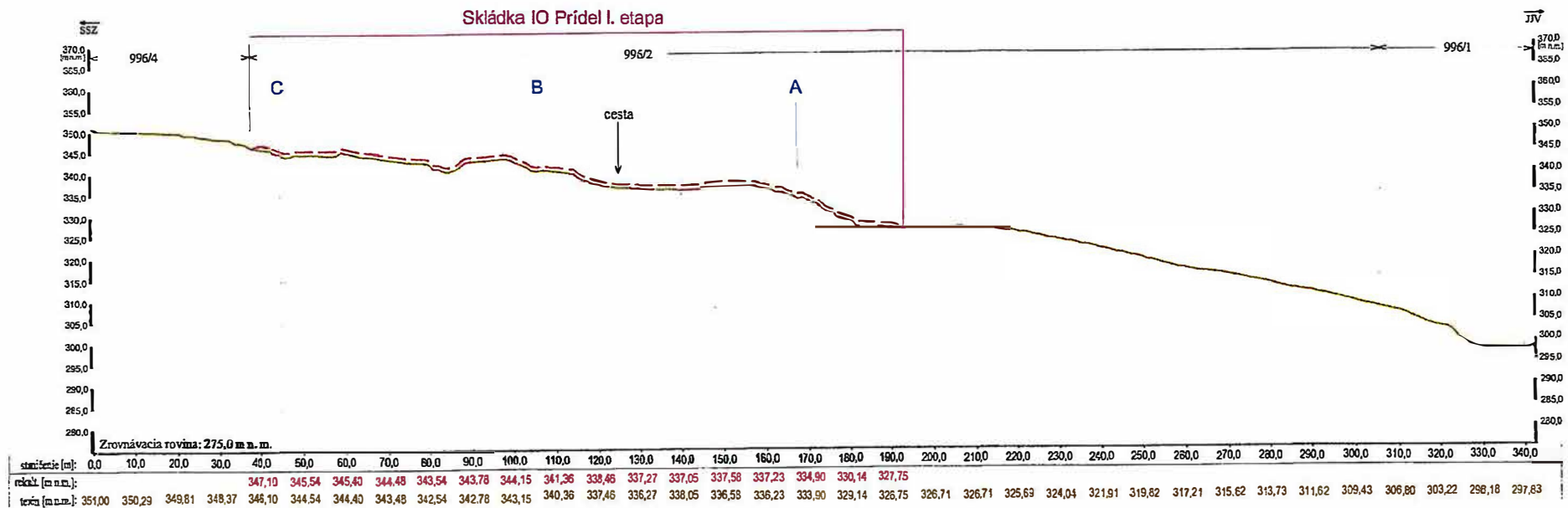

Legenda

- - rekultivácia skládky Prídel I. - I. etapa
- - výpočtové rezy
- - ohraničenie parciel KN
- - prístupová komunikácia

Zodp. projektant:	Ing. arch. Ján Rusnák	 ENVEX, s.r.o. Šafárikova 91 048 01 Rožňava	
Vypracoval:	Ing. Marián Bachňák		
Podklad:	SkyMaps s.r.o., Brno		
Kataster:	Lubeník	Stupeň:	PS
Okres:	Revúca	Formát:	A4
Samosprávny kraj:	Banskobystrický	Mierka:	1 : 2 000
Investor:	SLOVMAG, a.s., Lubeník, Lubeník 236, 049 18 Lubeník	Dátum:	IV./2025
		Číslo opráv.:	501
Stavba:	Rekultivácia skládky Prídel I. - I. etapa	Číslo prílohy:	C.1
Objekt:	SO 01 Skládky IO		
Obsah:	Obsah: Situácia stavby		

POZDĚLNÝ REZ 1
M 1 : 1000

Vysvětlivky:

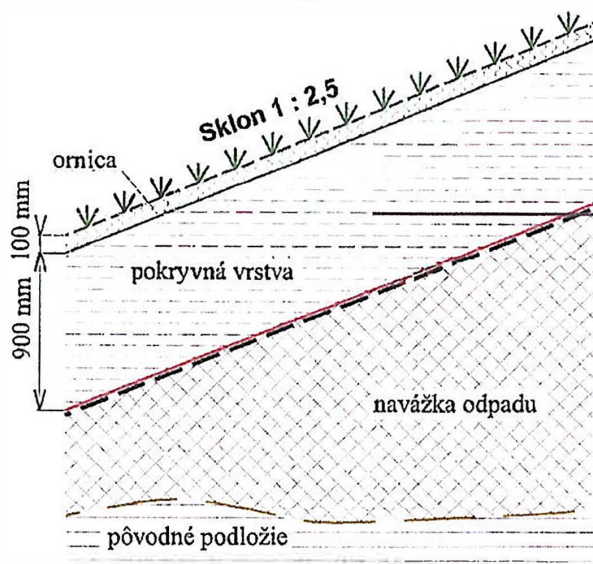
- < 998/2 > - číslo parcely registra C-KN
- A - příčný rez
- - povrch terénu DMR 5.0 (GKU - aktuální stav)
- - povrch terénu po rekultivaci podle návrhu 2025

IČO 47 552 620

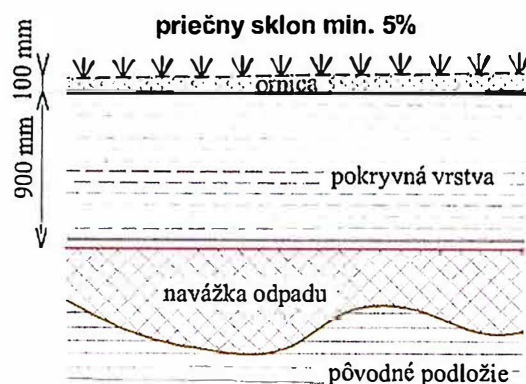
Zodp. projektant:	Ing. arch. Ján Rusnák		ENVEX, s.r.o. Šafárikova 91 048 01 Rožňava	
Vypracoval:	Ing. Marián Bachňák			
Podklad:	SkyMaps s.r.o., Brno	Stupeň:	PS	
Kataster:	Lubeník	Formát:	A3	
Okres:	Revúca	Mierka:	1 : 1 000	
Samosprávny kraj:	Banskobystrický	Dátum:	IV/2025	
Investor:	SLOVMAG, a.s., Lubeník, Lubeník 236, 049 18 Lubeník	Číslo opráv.:	501	
Stavba:	Rekultivácia skládky IO Prídel I. etapa	Číslo prílohy:	D.1.1	
Objekt:	SO 01 Skládka IO			
Obsah:	Pozdĺžny rez 1			

Vzorový rez - rekultivačné vrstvy
M 1 : 25

Na svahu

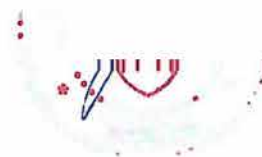

Na lávke

Vysvetlivky:

- ornica
- pokryvná vrstva
- navážka odpadu
- pôvodné podložie
- geomreža (secudrain)
- povrch terénu pred rekultiváciou
- povrch terénu po odťazení a navezení materiálu
- povrch terénu po rekultivácii

Zodp. projektant:	Ing. arch. Ján Rusnák	 ENVEX , s.r.o. Šafárikova 91 048 01 Rožňava	
Vypracoval:	Ing. Marián Bachňák		
Podklad:	SkyMaps s.r.o., Brno		
Kataster:	Lubeník	Stupeň:	PS
Okres:	Revúca	Formát:	A4
Samosprávny kraj:	Banskobystrický	Mierka:	1 : 25
Investor:	Slovmag, a.s., Lubeník, Lubeník 236, 049 18 Lubeník	Dátum:	IV./2025
Stavba:	Uzavretie a rekultivácia skládky IO Prídel I. etapa - aktualizácia	Číslo opráv.:	501
Objekt:	SO 01 Rekultivácia skládky	Číslo prílohy:	D.3
Obsah:	Vzorový rez - rekultivačné vrstvy		

Zoznam odpadov zneškodňovaných na skládke IO

01 03 06	hlina iná ak uvedená v 01 03 04 a 01 03 05	O
01 04 10	prachový a práškový odpad iný ako uvedený v 01 04 07	O
10 12 03	tuhé znečisťujúce látky a prach	O
15 02 03	absorbenty, filtračné materiály, handry na čistenie a ochranné odevy iné ako uvedené v 15 02 02	O
16 11 04	iné výmurovky a žiaruvzdorné materiály z metalurgických procesov iné ako uvedené v 16 11 03	O
17 01 01	betón	O
17 01 07	zmesi betónu, tehál, škridiel, obkladového materiálu a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06	O
17 02 02	sklo	O
17 06 04	izolačné materiály iné ako uvedené v 17 06 01 a 17 06 03	O